

Motion till riksdagen 2018/19:3095

av **Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M)**

med anledning av prop. 2018/19:100 2019 års ekonomiska vårproposition

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Den nya svenska modellen – Moderaternas ekonomiska vårmotion 2019	3
1 Inledning.....	3
2 Det ekonomiska läget	4
2.1 Långsammare tillväxt i omvärlden	4
2.2 Sverige har passerat konjunkturtoppen.....	6
2.2.1 Arbetslösheten vänder uppåt	10
2.2.2 Risker för en sämre utveckling	11
2.3 Litet utrymme att hantera utgifter utanför januariöverenskommelsen	12
3 Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken	14
3.1 Inriktningen på den ekonomiska politiken	14
3.2 Fortsätt den reforminriktning som lades fast i 2019 års budget	16
3.3 Nya steg för att stärka tryggheten i Sverige.....	17
3.4 En skattereform med sikte på samhällsproblemen	18
4 Den nya svenska modellen – en politik för att ta tag i Sveriges verkliga problem	23
4.1 I Sverige ska vi känna oss trygga	23
4.1.1 Moderaternas politik för färre brott och ökad trygghet.....	24
4.1.2 Moderaternas politik för ökad försvarsförmåga.....	27
4.1.3 Moderaternas politik för en mer tillgänglig sjukvård	29
4.1.4 Moderaternas politik för en skola där fler lär sig mer.....	31
4.2 I Sverige ska arbete löna sig	32
4.2.1 Moderaternas politik för fler i arbete	34
4.3 I Sverige ska alla vara en del av samhället	37

4.3.1 Moderaternas politik för bättre integration	37
4.3.2 Moderaternas politik för en långsiktigt hållbar migrationspolitik	42
4.4 I Sverige ska vi vara klimatsmarta.....	44
4.5 I Sverige ska hela landet hålla ihop	48

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som anförs i avsnitt 3–4 i motionen.

Den nya svenska modellen – Moderaternas ekonomiska vårmotion 2019

1 Inledning

Med den ekonomiska vårmotionen för 2019 tar Moderaterna de första stegen för att bygga en ny svensk modell som tar tag i Sveriges problem, som tar sikte på Sveriges utmaningar och som tar vara på Sveriges möjligheter.

Moderaternas vårmotion presenteras i ett läge där konjunkturen vänder ned samtidigt som Sverige står inför betydande problem. Problem som regeringen inte förmått lösa. Sverige har skatter som är bland de högsta i världen, men grundläggande samhällsfunktioner som polisen, sjukvården och skolan fungerar inte som medborgarna har rätt att förvänta sig. Den svenska modellen har gått vilse.

Den svenska tillväxten per person spås bli en av de lägsta i Europa – under 1 procent per år fram till 2021. Arbetslösheten bottnar på över 6 procent, och långtidsarbetslösheten är kvar på tidigare krisnivåer. Det tar i nuläget både ett och två decennier innan invandrare med låg utbildning får sitt första jobb. Produktiviteten i näringslivet har sjunkit, en utveckling som i hög grad har skymts av den rekordsvaga kronan. Allt för få poliser brottas bl.a. med skjutningar som är på rekordnivåer, internationella stöldligor som turnerar mellan svenska hem och sexualbrott som raserar människors liv. Samtidigt pressar en åldrande befolkning välfärdens långsiktiga finansiering i ett läge där alltför många redan i dag får vänta för länge på sjukvård. Sverige behöver en ny svensk modell.

För Moderaterna är den svenska modellen tryggheten i ett samhälle där staten är stark, där staten ska vara stark. Det handlar om kraften i ett fritt näringsliv som skapar välstånd som kan komma alla till del. Om hoppfullheten i social rörlighet. Om rättfärdigheten i omsorgen om varandra. Om rättvisan i att flit och ansträngning alltid ska löna sig. Och om friheten att stå på egna ben. Vår stora uppgift de kommande åren är att tillsammans få ordning på Sverige igen. Sverige ska vara ett land där alla gör sin del men där alla också känner att de får något tillbaka. Det är både rätt och rättvist.

Det behövs en ny svensk modell som tar tag i den misslyckade integration som lämnar så många utanför. Då kan integrationen i stället för att vara ett problem bli en del av lösningen på framtidens utmaningar. Det behövs en ny svensk modell som kapar de växande vårdköerna och ser till att klassrummen åter blir en plats för klassresor. Som krossar gängkriminaliteten och upprätthåller lag och ordning – i hela Sverige. En modell för ren miljö och en planet som klarar klimatet. En ny svensk modell för ett land som bygger något gemensamt.

I den här vårmotionen görs satsningar för att poliserna ska bli fler och för att de ska få bättre verktyg till att bekämpa brottsligheten i hela landet. Det handlar om skärpta krav vid våra gränser men även om förbättrade utredningsmöjligheter, fler

övervakningskameror i hela landet och en förstärkning av polisens hundresurs för att underlätta arbetet och öka uppklarningen av brott. Moderaterna stärker också gränspolisens verksamhet. Sammantaget innebär Moderaternas förslag 1,9 miljarder kronor i budgetförstärkningar för polisen vid full effekt. Utöver det trappas arbetet mot terrorism upp med bl.a. ökade resurser till Säkerhetspolisen för att punktmarkera potentiella terrorister och IS-återvändare. Även anslaget till Försvarets radioanstalt, FRA, höjs betydligt. Deltagande och samröre med terroristorganisationer bör kriminaliseras, och straffen för terroristrelaterad brottslighet bör skärpas.

Den som vill bygga ett Sverige med framtidstro behöver även, parallellt med att ta tag i dagens problem, lägga grunden för politik som kan svara upp mot morgondagens utmaningar. Därför presenterar Moderaterna i denna vårmotion också våra utgångspunkter för en större skattereform. En ny skattereform måste utgå från de samhällsproblem som ska lösas. Den ska syfta till att stärka människors och familjers frihet och självbestämmande, skapa fler jobb och öka tillväxten. Men den ska också värna sammanhållningen i Sverige på sikt.

För att öka drivkrafterna till arbete och företagsamhet behöver de skatterna sänkas, skattebaser breddas och det totala skattetrycket i Sverige bli lägre. Framför allt behöver skatterna på låga inkomster sänkas så att det lönar sig bättre att gå från bidrag till jobb. Dessutom måste kombinationen av skatter och bidrag analyseras samlat om inte utanförskapet än en gång ska tillåtas att växa. Världens högsta marginalskatter på högre inkomster behöver sänkas så att flit och förkovran lönar sig bättre. Det är avgörande för både hög kvalitet i välfärden och för växande företag. Bolagsskatter och kapitalskatter måste vara konkurrenskraftiga och uppmuntra till investeringar i Sverige.

Svenska folket betalar skatter som är bland de högsta i världen och ska också kunna räkna med att varje krona gör så stor nytta som möjligt. Varje skattekrona som slösas bort tär på skattemorale. Oavsett om pengarna går till religiös extremism, kravlösa bidrag eller fuskas bort i välfärdssystemen. Det skadar sammanhållningen i vårt land.

2 Det ekonomiska läget

Denna motion läggs i ett läge där konjunkturen ser ut att ha nått sin kulmen, både i Sverige och internationellt. Den globala tillväxten har löpande reviderats ned för 2019. Det råder fortfarande stor osäkerhet kring hur snabbt tillväxten kommer att mattas av framöver och hur djup nedgången blir. Oavsett konjunkturedgångens förlopp kommer den att pröva den inneboende styrkan i svensk ekonomi. Utan tvekan kommer också det politiska ledarskapet att prövas. Det kommer att krävas en politik som både förmår att prioritera det nödvändiga framför det som bara är önskvärt och som är genomarbetad för att adressera de många problem som Sverige står inför. I denna motion presenteras en sådan politik.

2.1 Långsammare tillväxt i omvärlden

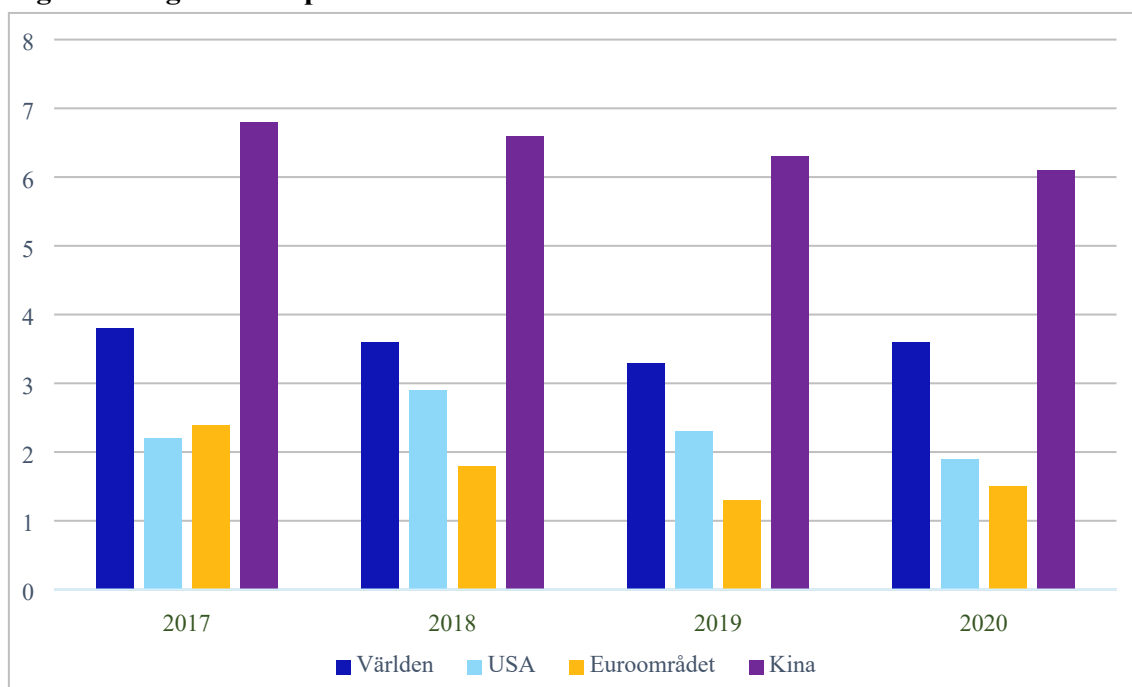
Efter flera år av hög ekonomisk aktivitet har tillväxten i världsekonomin tydligt bromsat in under det senaste halvåret. Det är en utveckling som har drivits av en lång rad faktorer. Dels ser vi en konjunkturavmattning i många länder där ett högt resursutnyttjande dämpar tillväxten, dels finns det tillfälliga effekter som spelar in. Oron

för ett handelskrig mellan USA och Kina har skapat osäkerhet och lägre optimism hos företagen. Kina har också vidtagit åtgärder för att dämpa kredittillväxten. Översvämningar och torka har påverkat BNP negativt i både Tyskland och Japan. Den tyska regeringen har upprepade gånger sänkt sin tillväxtprognos och den tyska tillväxten väntas nu bli endast 0,5 procent 2019. Osäkerheten kring Brexit fortsätter att hålla tillbaka tillväxten i Storbritannien, främst eftersom investeringsviljan sjunkit, men påverkar också EU-länderna vars handel med Storbritannien också skulle påverkas av ett utträde.

IMF bedömer att tillväxten återhämtar sig mot slutet av året. Det beror dock inte främst på någon underliggande styrka i ekonomin, utan på att de tror att den samlade penning- och finanspolitiken kommer att stötta tillväxten. Amerikanska Federal Reserve har skjutit på räntehöjningarna, bl.a. till följd av lägre inflationsutfall, samtidigt som de europeiska, japanska och brittiska centralbankerna har drivit penningpolitiken i en mer stimulerande riktning. I Kina har både de penningpolitiska och de finanspolitiska stimulanserna förstärkts.

2020 och åren framåt väntas tillväxten återhämta sig till någonstans mellan 3,5 och 4 procent, drivet av en stark konsumtionsutveckling. Tillväxten kommer i allt högre grad att bero på utvecklingen i Kina och Indien, medan mogna ekonomier väntas fortsätta växa långsamt till följd av en ofördelaktig kombination av en åldrande befolkning och sämre produktivitet utveckling.

Figur 1 Årlig tillväxt i procent 2017–2020

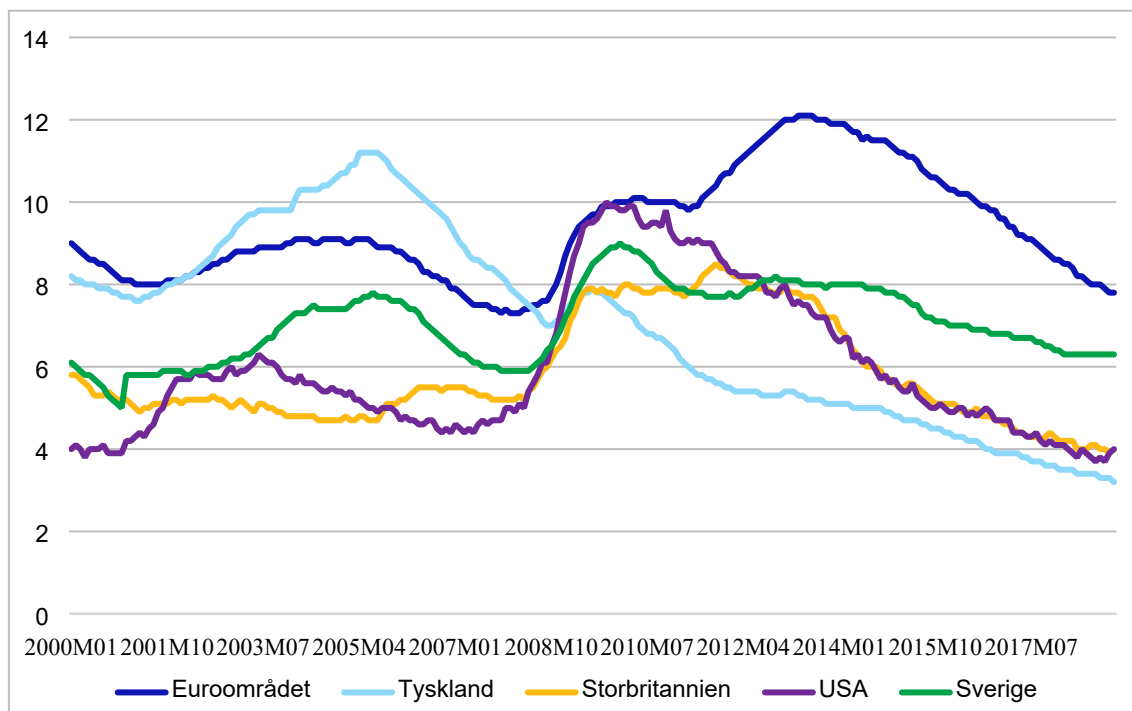
Källa: IMF.

Återhämtningen sedan finanskrisen har inneburit kraftigt sjunkande arbetslöshet i ett flertal länder, såsom USA, Tyskland och Storbritannien. I USA har detta sammanfallit med ett sjunkande arbetskraftsdeltagande då allt fler lämnar arbetsmarknaden, medan den sjunkande arbetslösheten i övriga nämnda länder har kombinerats med ett allt högre arbetskraftsdeltagande. Trots det är löneökningarna fortfarande svagare än normalt. Det förklaras främst av att produktivitet utvecklingen sedan finanskrisen varit betydligt lägre än det historiska genomsnittet. Därför har den på många håll rekordlåga arbetslösheten inte resulterat i högre inflation trots kraftfulla åtgärder från många

centralbanker. I nuläget finns det samtidigt inte mycket som tyder på att produktiviteten är på väg upp.

Utvecklingen i Sverige liknar den i övriga utvecklade ekonomier, med den skillnaden att uppgången i arbetslöshet 2008–2009 var betydligt mindre till följd av en framgångsrik krispolitik och att minskningen av arbetslösheten de senaste åren varit betydligt svagare än i jämförbara länder. Därför ligger nu Sverige också på den nedre halvan bland EU:s länder när det kommer till låg arbetslöshet.

Figur 2 Arbetslöshet i euroområdet, Tyskland, Storbritannien, USA och Sverige sedan 2000

Källa: Konjunkturinstitutet och Eurostat.

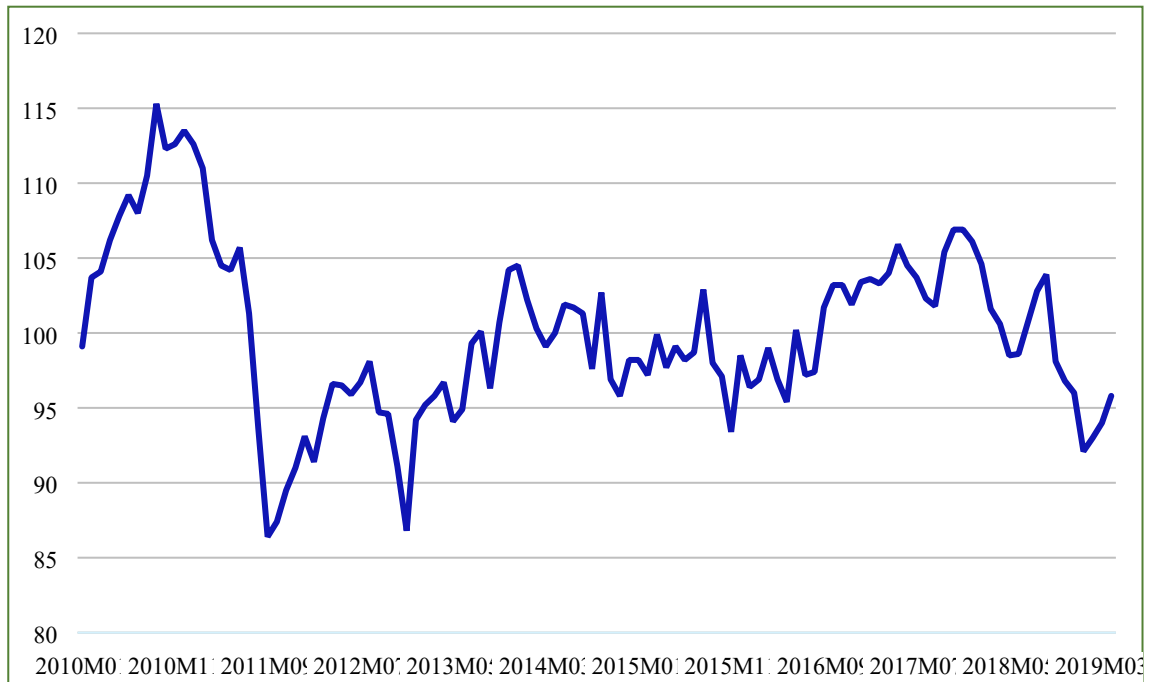
Huvudscenariot är att konjunkturen långsamt försvagas i främst de utvecklade länderna de kommande åren. Det finns dock ett antal risker som skulle kunna innebära en betydligt sämre utveckling med ett snabbare konjunkturförlopp. Fortfarande finns det exempelvis risk för att handelskonflikten mellan USA och Kina återigen förvärras, vilket skulle öka osäkerheten, minska riskbenägenheten och därmed dämpa tillväxten. En Brexit utan avtal skulle också kunna få allvarliga effekter på de europeiska ekonomierna. Det är också möjligt att nedgången det senaste halvåret är mer en tillfällig svacka. Det finns en risk att det är starten på en djupare lågkonjunktur, exempelvis utlöst av en förvärrad kris i Italien kopplat till landets svaga offentliga finanser.

2.2 Sverige har passerat konjunkturtoppen

Efter flera år av högkonjunktur har konjunkturtoppen nu passerats, även om konjunkturen fortfarande är stark och tillväxten det fjärde kvartalet 2018 var överraskande hög. Tillväxten har de senaste åren drivits av både privat konsumtion och höga investeringar, framför allt i bostäder men också i industrin. Särskilt bostadsinvesteringarna minskar nu påtagligt till följd av en fallande efterfrågan på nya bostäder och lägre bopriser. Konjunkturinstitutet tror dock att investeringarna på sikt återhämtar sig i takt med att bostadspriserna börjar ta måttlig fart igen.

Hushållens konsumtion kan också väntas försvagas något, trots breda skattesänkningar för alla löntagare och alla pensionärer 2019. Hushållens konfidensindikator i Konjunkturbarometern har sjunkit till en relativt låg nivå sett ur ett historiskt perspektiv.

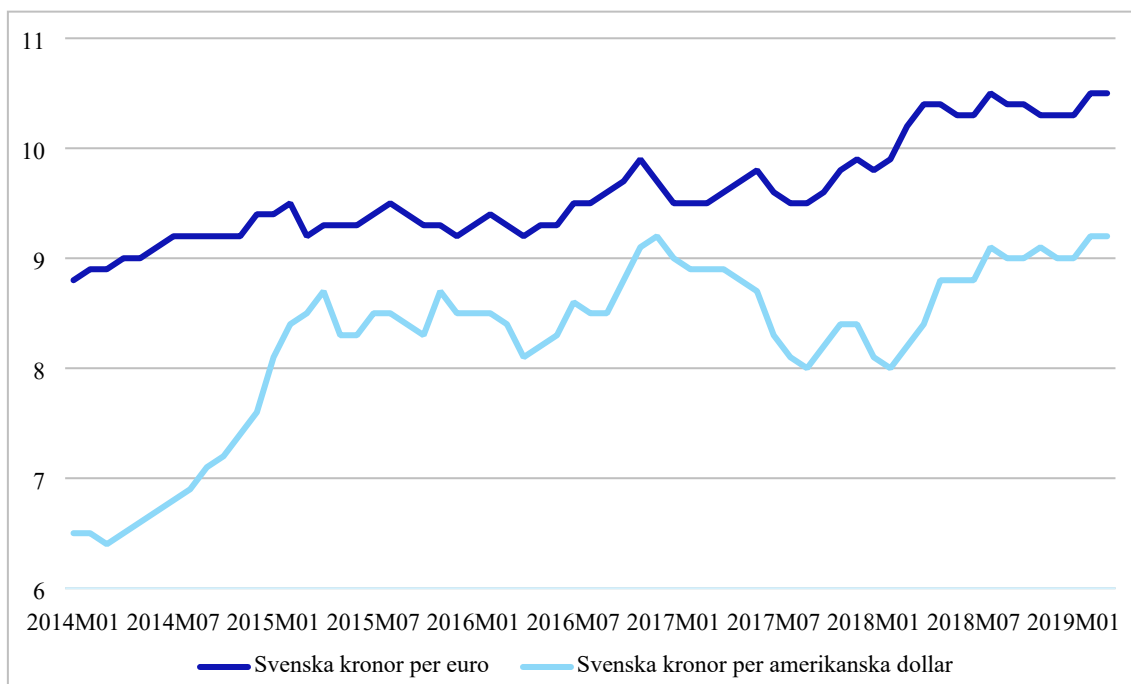
Figur 3 Hushållens konfidensindikatorer sedan 2010

Källa: Konjunkturinstitutet.

Investeringar och privat konsumtion ser alltså inte ut att driva den ekonomiska utvecklingen på samma sätt som tidigare. I stället kommer exporten att ge ett större bidrag till tillväxten. Trots det är exportökningen måttlig. Dels dämpas konjunkturen i våra viktigaste handelsländer, dels tappar svensk exportindustri marknadsandelar. Det sker trots en rekordsvag svensk krona som de senaste åren tappat över 40 procent mot dollarn och nära 20 procent mot euron.

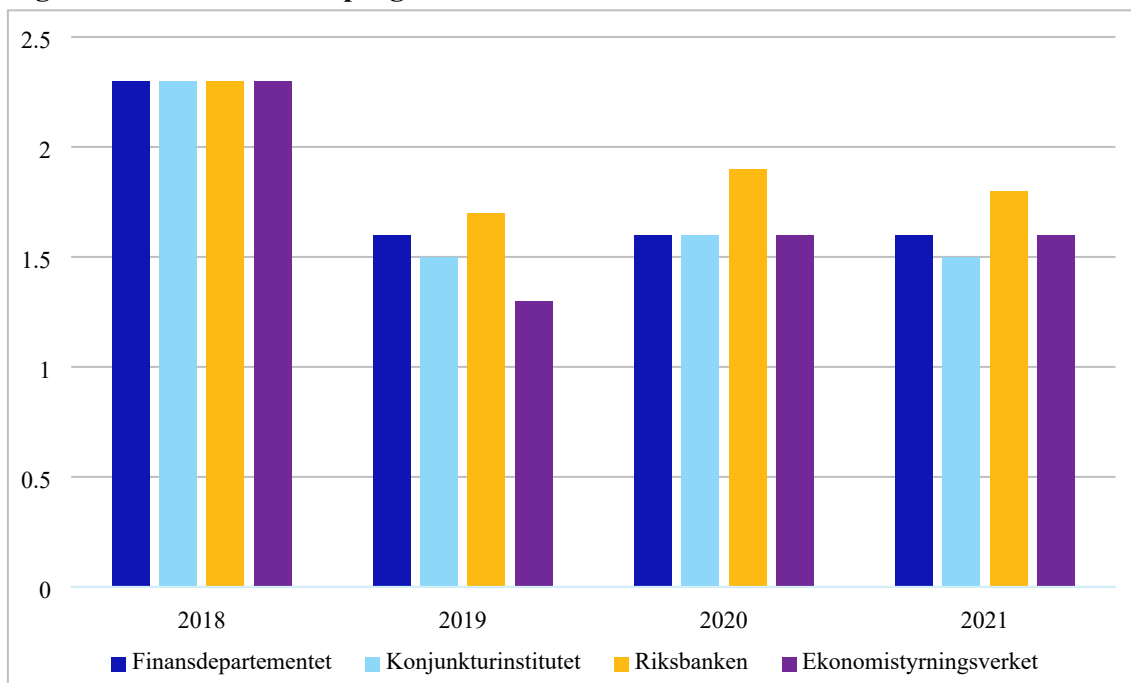
Figur 4 Svenska kronans växelkursutveckling sedan 2014 jämfört med euron och dollarn

Källa: Konjunkturinstitutet.

Sammantaget medför det att tillväxten, enligt så gott som samtliga prognosmakare, dämpas 2019 och fortsätter att vara måttlig de kommande åren.

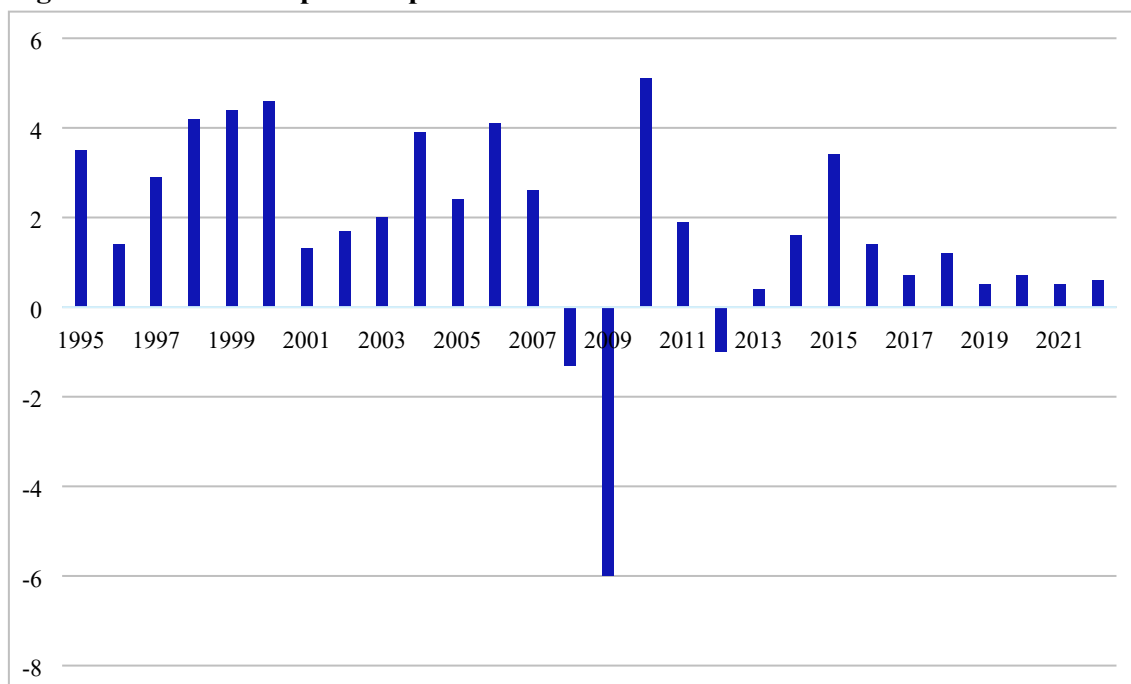
Figur 5 Olika bedömares prognoser för den svenska BNP-tillväxten 2018–2021

Källa: Konjunkturinstitutet och Riksbanken.

Bilden av en försvagad svensk konkurrenskraft förstärks dessutom av att tillväxten per person, det som avgör vårt välstånd på sikt, utvecklas svagare än nästan alla andra utvecklade ekonomier. Tillväxten per capita väntas utvecklas ännu svagare när konjunkturen mattas.

Figur 6 BNP-tillväxt i procent per invånare

Källa: Konjunkturinstitutet.

För att understödja tillväxten framöver bör den ekonomiska politiken användas för att vidta åtgärder som frigör ytterligare produktionsresurser i ekonomin och stimulerar produktivitetstillväxten. På så sätt kan potentiell BNP och potentiell sysselsättning öka, och på sikt även Sveriges välstånd. Samtidigt måste omställningskapaciteten i svensk ekonomi förstärkas ytterligare. För att värna Sveriges välståndsutveckling krävs att de strukturella reformer som genomfördes under alliansregeringen nu följs upp med nya åtgärder för investeringar, omställning och att främja inträdet på arbetsmarknaden. Riksbanken konstaterar att effekterna av Alliansens reformer troligen varit stora, men Konjunkturinstitutet anser samtidigt att effekterna av dessa nu i huvudsak har realiserats. Eftersom den nuvarande regeringen inte har klarat av att genomföra några reformer som kan antas ge högre sysselsättning och tillväxt är behovet av nya reformer stort för att Sverige ska fortsätta utvecklas väl.

Reformbehovet är särskilt påtagligt i ljuset av att Sverige ser ut att utvecklas sämre än jämförbara länder de kommande åren. På lång sikt avgörs vår välståndsutveckling dels av teknikutvecklingen i världen i stort, alltså hur den s.k. teknikfronten utvecklas, dels hur nära vi ligger teknikfronten. Som ett litet land har Sverige svårt att påverka den globala teknikutvecklingen annat än i vissa begränsade sektorer. Däremot kan vi påverka hur snabbt Sverige tar till sig ny teknik och hur väl de befintliga resurserna utnyttjas. Att produktivitetstillväxten i världsekonomin har varit svag det senaste decenniet är ett problem också för Sverige, men något som vi har väldigt svårt att påverka. Sedan 2014 har dock Sverige, trots högkonjunktur och minusräntor, presterat sämre än andra länder. Framst till följd av en politik som försvårar för företagande och tillväxt. Skatterna har höjts med 60 miljarder kronor, bl.a. på högre inkomster, regleringarna har ökat och reformer har uteblivit. Regeringen lade ned en utredning om entreprenörskap då den bl.a. skulle undersöka skatter som är skadliga för entreprenörskap. Bolagsskatten har inte blivit mindre betungande (skattesatsen kommer att sänkas när avdragsmöjligheterna begränsas, men skatteuttaget blir lika stort) och reformer på bostadsmarknaden har uteblivit.

2.2.1 Arbetslösheten vänder uppåt

Den starka efterfrågan på arbetskraft fortsätter under 2019, även om efterfrågan i exempelvis byggsektorn dämpas. Dock tyder utfallsdata på att efterfrågan inte håller jämna steg med utbudet av arbetskraft när nu ett större antal nyanlända kommer in på arbetsmarknaden. Framför allt har arbetslösheten för unga utrikes födda stigit kraftigt. Äldres arbetsmarknadssituation har också varit oväntat svag. Sysselsättningsgraden är lägre nu än när regeringen återinförde den särskilda löneskatten för äldre. Till följd av Moderaternas och Kristdemokraternas budget för 2019 avskaffas denna från den första juli, vilket, om det historiska mönstret upprepas, kommer att innebära att sysselsättningen för äldre återigen tar fart.

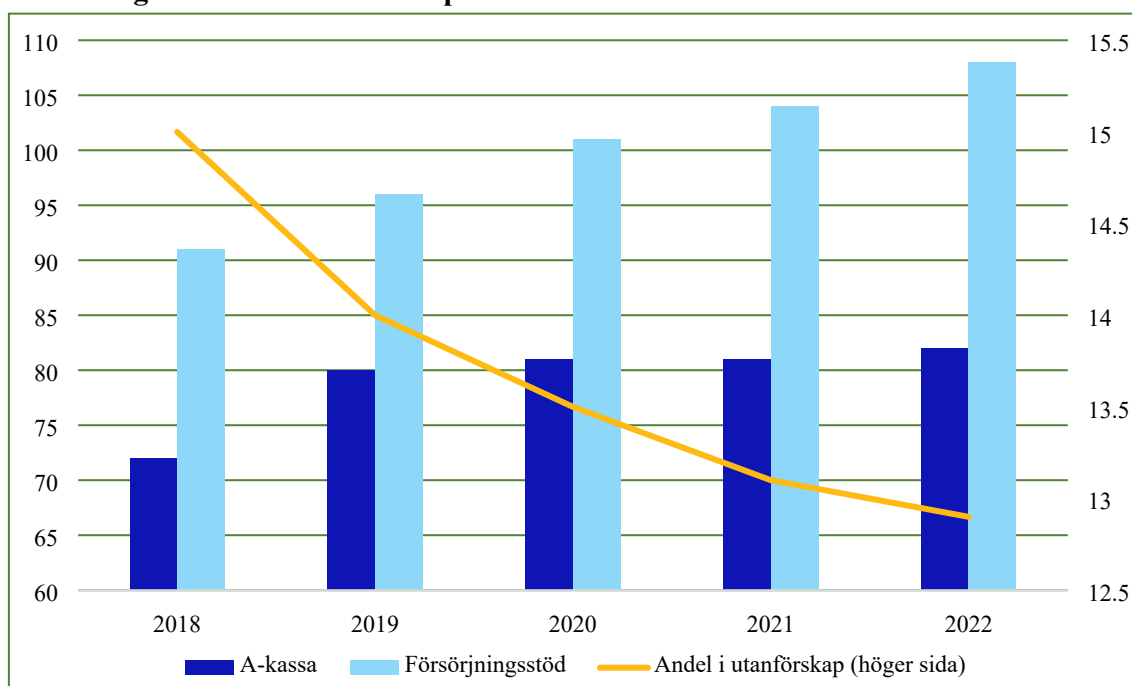
Det kommer också fler indikationer från exempelvis Trygghetsrådet och från Arbetsförmedlingen på att antalet varsel är på väg upp, om än från låga nivåer.

Sammantaget innebär det att arbetslösheten, som redan är under jämviktsarbetslösheten enligt flera bedömare, nu har bottnat och kommer att öka de kommande åren. Ökningen sker dock enligt huvudscenariot långsamt och först 2021 tror Konjunkturinstitutet att arbetslösheten når jämviktsnivån på strax under 7 procent. Sysselsättningsgraden kommer då att fortsätta ligga kvar på höga nivåer.

Tudelningen på arbetsmarknaden riskerar i ett sådant scenario att förstärkas. När arbetslösheten stiger kommer de med svag förankring att få det ännu svårare att komma in. Klyftan mellan inrikes och utrikes födda har redan börjat öka och är större nu än för både ett och fyra år sedan. Arbetslösheten är nu fyra gånger högre för utrikes födda än för inrikes födda och sex gånger så hög för personer födda i Asien eller Afrika jämfört med Sverige. Givet den försämrade konjunkturen och bristen på åtgärder för att lösa integrationen kommer tudelningen att öka.

Detta syns bl.a. i Finansdepartementets egna prognoser av utanförskapet. Totalt sett så sker en minskning vilken är driven helt och hållet av den långvariga trenden mot färre som har sjuk- och aktivitetsersättning samt att personer med etableringsersättning väntas minska med nästan 85 procent. Under 2019 väntas dock utanförskapet fortsatt motsvara mer än var sjunde person i åldern 20–64 år, och antalet personer (omräknat till helårsekvivalenter) som får a-kassa väntas öka med 15 procent och antalet personer med försörjningsstöd ökar med nära 20 procent.

Figur 7 Helårsekvivalenter som har a-kassa och försörjningsstödet samt andel (%) av befolkningen som är i utanförskap

Källa: Ekonomiska vårpropositionen 2019.

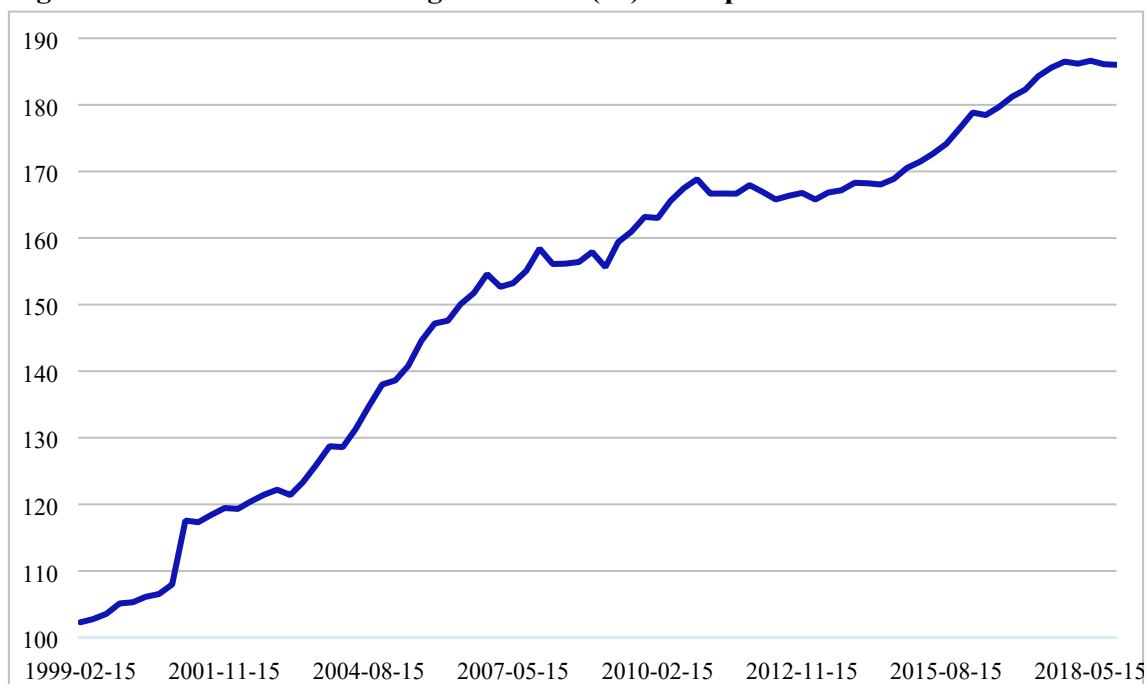
2.2.2 Risker för en sämre utveckling

En gradvis avmattning ned mot ekonomins långsiktiga tillväxtpotential är det huvudscenario som närmast regelmässigt ges av de flesta prognosmodeller. Det finns dock ett antal riskfaktorer som skulle kunna medföra en snabbare nedgång.

En faktor är risken för att tillväxten i de länder vi exporterar till försvagas snabbare än väntat, vilket skulle slå mot den svenska exporten som i huvudscenariot bedöms driva den svenska tillväxten. En annan osäkerhetsfaktor är hur den svenska konkurrenskraften skulle stå sig om den rekordlåga kronan skulle stärkas – vilket både Riksbanken och Konjunkturinstitutet tror – och svenska företag skulle möta än hårdare konkurrensvillkor. Det kan inte uteslutas att den svaga kronan har dolt brister i konkurrenskraften.

Priserna på bostäder har stabiliserats efter den nedgång som inleddes hösten 2017, men det ska inte uteslutas att ett nytt prisfall skulle kunna utlösas, exempelvis till följd av den stora tillgången på nyproducerade lägenheter. Trots att utvecklingen på bostadsmarknaden har dämpats är också hushållens skuldsättning fortfarande mycket hög i en historisk jämförelse. Det ökar sårbarheten i ekonomin och gör att hushållens konsumtion skulle kunna falla om räntorna stiger eller priserna på bostäder faller, vilket i sin tur skulle förstärka utvecklingen med en lägre tillväxttakt.

Figur 8 Hushållens skuldsättning som andel (%) av disponibel inkomst

Källa: Riksbanken.

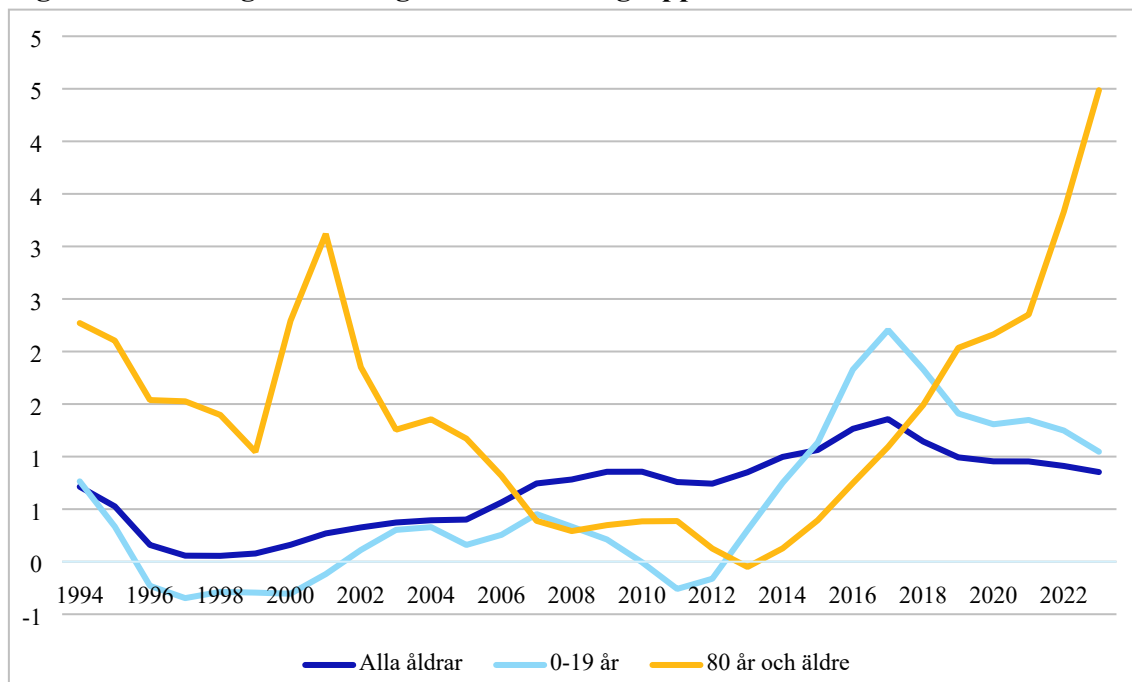
2.3 Litet utrymme att hantera utgifter utanför januariöverenskommelsen

Efter en S/MP-budget för 2018 som var tydligt expansiv med 40 miljarder kronor i ofinansierade satsningar, vilka försvagade de offentliga finanserna, lade Moderaterna och Kristdemokraterna en budget för 2019 som enligt de flesta bedömare hade en neutral finanspolitisk inriktning och som Konjunkturinstitutet bedömde var välavvägd sett till konjunkturläget. Fortfarande anser dock Konjunkturinstitutet att det finansiella sparandet är för lågt i förhållande till konjunkturen, men de flesta bedömare är överens om att man bör vara försiktig med en alltför hastig förstärkning av det strukturella sparandet.

De kommande åren bedöms det dock finnas ett utrymme för ofinansierade reformer inom ramen för det nya överskottsmålet. Konjunkturinstitutet bedömer att det för den resterande mandatperioden finns ett sådant utrymme på 85 miljarder kronor ackumulerat. Även om beräkningarna är osäkra är det i samma storleksordning som det finns ofinansierade förslag i januariöverenskommelsen som regeringen, Centerpartiet och Liberalerna står bakom. Det innebär att det finns en möjlighet att genomföra utlovade satsningar som familjeveckor, ett uppdaterat friår och ökade utgifter på en ineffektiv klimatpolitik. Utrymmet för ökade utgifter eller nya förslag utöver det som anges i januariöverenskommelsen är dock i stort obefintligt och kräver tillkommande finansiering.

Det är problematiskt av flera skäl. Ett är de demografiska utmaningarna där personer i arbetsför ålder blir färre och de med största behov av vård, personer över 80 år, blir klart fler. Konjunkturinstitutet beräknar att det demografiskt betingade behovet i offentlig sektor för mandatperioden är ca 100 miljarder kronor, ett behov som endast i begränsad utsträckning uppfylls av januariöverenskommelsen.

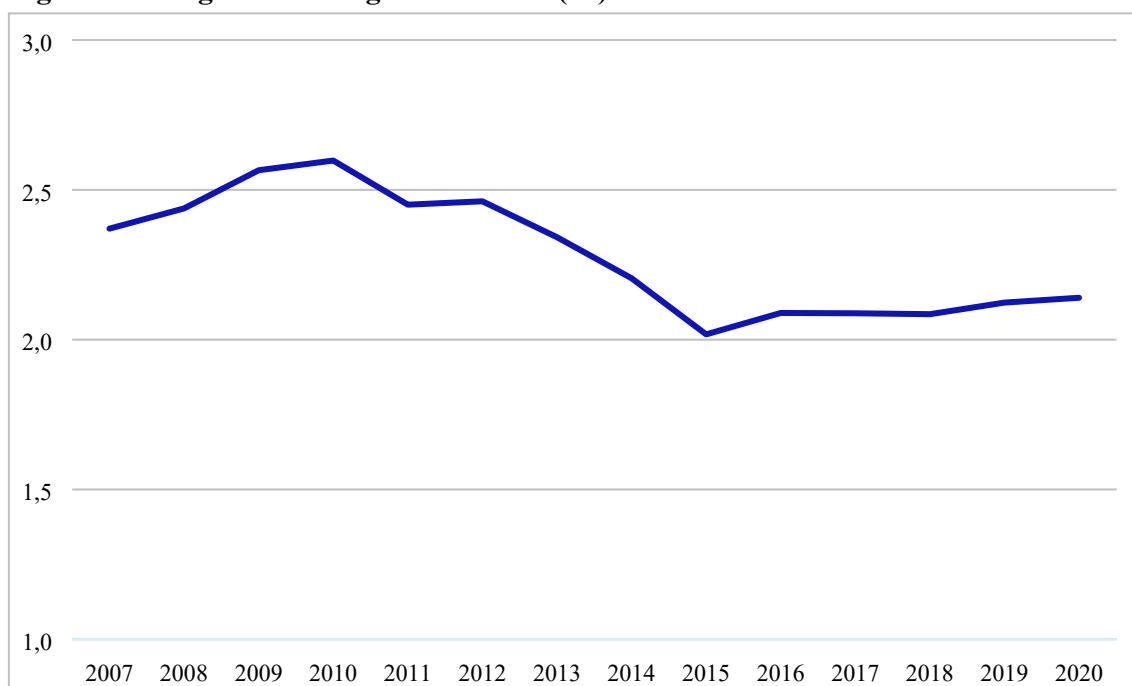
Figur 9 Befolkningsförändringar i olika åldersgrupper

Källa: Konjunkturinstitutet och SCB.

Dessutom finns det ett betydande investeringsbehov i staten efter att regeringen dragit ned på investeringarna jämfört med tidigare år. Investeringarna under alliansregeringen var exempelvis nästan 20 procent högre än investeringarna från 2015 och framåt. Under mandatperioden kommer det att läggas både en ny infrastrukturproposition och en ny forsknings- och innovationsproposition. Det finns en risk att regeringen inte kommer att ha råd att göra de investeringar som kommer att vara avgörande för den svenska tillväxten och välbefindandet längre fram.

Figur 10 Statliga investeringar som andel (%) av BNP

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet.

Slutligen kommer det, som under varje mandatperiod, att uppkomma oförutsedda utgifter som kommer att behöva hanteras. Förhoppningsvis kommer inte flyktingmottagandet att växa så fort som under S/MP-regeringens förra mandatperiod, men det är troligt att mer generösa regler för anhöriginvandring leder till ett ökat inflöde och därmed en viss ökning av kostnaderna. Dessutom finns det en betydande risk att de svenska offentliga finanserna visar sig vara mer konjunktur känsliga än vad som nu förutses. Skatteintäkterna har överraskat positivt i konjunkturuppgången och det ska inte uteslutas att de på motsvarande sett överraskar negativt i en nedgång. Bara mellan sin decemberprognos och sin marsprognos reviderade Konjunkturinstitutet ned det förväntade reformutrymmet för mandatperioden med 28 miljarder kronor på grund av att de förväntade skatteintäkterna skrevs ned. Fler som försörjs av a-kassa och försörjningsstöd samt färre som arbetar exempelvis till följd av familjeveckan kan också försvaga de offentliga finanserna.

Sammantaget kommer det att behövas en stram finanspolitik med tydliga prioriteringar om vi samtidigt ska kunna värna offentliga finanser, möjliggöra fler jobb och värna det offentligas kärnuppgifter.

3 Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken

Moderaternas politik syftar till att bygga ett samhälle som tar till vara varje människas förmåga, där alla får förutsättningar att växa samtidigt som vi gemensamt skapar trygghet och sammanhållning. Det kräver en ansvarsfull ekonomisk politik som bygger upp motståndskraft mot kriser samt reformer som leder till att fler kommer i arbete. Med fler sysselsatta ökar välbståndet i samhället. Dessutom ökar det skatteintäkterna som finansierar välfärden. När fler kommer i arbete ökar resurserna så att vi kan säkerställa kortare köer i vården, mer kunskap i skolan, fler poliser i hela landet och ett Sverige som håller ihop.

3.1 Inriktningen på den ekonomiska politiken

Ett av målen för den ekonomiska politiken är att stabilisera konjunktursvängningarna. Hög arbetslöshet under en period kan i sig leda till ökad arbetslöshet längre fram. För att kunna driva en aktiv stabiliseringspolitik som mildrar effekterna för de mest utsatta, dämpar uppgången i arbetslöshet och undviker besparingar i lågkonjunktur, krävs betydande överskott i högkonjunktur. Lågkonjunkturer och kriser slår alltid hårdast mot dem som redan är mest utsatta och i störst behov av att välfärden fungerar samt en trygg ekonomi.

Ett avgörande skäl till att Sverige klarade den senaste finanskrisen väl var bl.a. alliansregeringens återhållsamhet, med överskott på över 3 procent av BNP år 2007. Det medförde att Sverige, till skillnad från många andra jämförbara europeiska länder, gick in i finanskrisen med tillräckliga säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna. Detta innebär i sin tur att Sverige kunde motverka nedgången med aktiva insatser utan att uthålligheten i de offentliga finanserna ifrågasattes. Vi behövde därför inte, till skillnad från exempelvis Storbritannien och länderna i Sydeuropa, bedriva åtstramningspolitik i lågkonjunkturen. En försiktig och återhållsam inriktning på finanspolitiken i

högkonjunktur ger ett land större möjligheter att klara den efterföljande lågkonjunkturen.

Även om den svenska statsskulden är låg har finanskrisen visat att skuldkvoten snabbt kan öka om ett land inte har tillräckliga säkerhetsmarginaler. Medan Sveriges statsskuld fortsatt ligger på en låg nivå, har skuldnivåerna i jämförbara länder skenat och ligger nu på över 90 procent av BNP. Många i övrigt välskötta länder fick hantera dramatiska ökningar, exempelvis Finland och Nederländerna (över 20 procentenheters ökning av statsskulden), Frankrike (över 30 procentenheter), Storbritannien (nära 50 procentenheter) och Irland (drygt 80 procentenheter).

Moderaterna välkomnar därför den överenskommelse som slutits mellan sju partier i riksdagen om ett nytt finanspolitiskt ramverk. Överenskommelsen innebär att Alliansens strama linje, med fortsatt fokus på ansvar för de offentliga finanserna och beredskap för nya kriser, har fått gehör. Principen om överskott i de offentliga finanserna över en konjunkturcykel ligger fast och kompletteras med ett nytt skuldankare. Överskottet i offentliga finanser ska uppgå till i genomsnitt en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel, och nivån på Maastrichtskulden ska på sikt nå 35 procent av BNP.

Med det nya finanspolitiska ramverket säkerställs dels att sparandet över en konjunkturcykel ska vara positivt, dels att den totala skuldnivån ska vara så pass låg att tillräckliga marginaler finns för att understödja ekonomin när nästa kris slår till. Att överskottsmålet är formulerat över en konjunkturcykel innebär att det finansiella sparandet bör ligga under en tredjedels procent av BNP när resursutnyttjandet är lågt och över en tredjedels procent när resursutnyttjandet är högt. Därigenom är överskottsmålet förenligt med en finanspolitik som motverkar konjunktursvängningar. På så sätt kan hållbara offentliga finanser säkras på både kort och lång sikt samtidigt som finanspolitiken har utrymme att dämpa konjunktursvängningar i ekonomin.

Det faktum att Sverige har genomlevt fyra förlorade år när det kommer till reformpolitik medför att behovet av reformer är stort. Polisen behöver ökade resurser nu för att återställa förtroendet för kärnstaten. Försvaret behöver stärkas nu till följd av det försämrade säkerhetsläget. Valfärden behöver ökade resurser för att kunna klara sitt uppdrag. Behovet av en stärkt arbetslinje där det blir mer lönsamt att gå från bidrag till arbete eller från deltid till heltid växer när konjunkturen vänder ned samtidigt som bristen på kompetens är större än på länge. Den finanspolitiska inriktningen blir därför en avvägning mellan behoven att nu bygga upp större säkerhetsmarginaler och de akuta behov som Sverige står inför. Det är en grundförutsättning när Moderaterna nu vill bygga den nya svenska modellen.

Det finns i huvudsak fem centrala delar som bygger den nya svenska modellen och som kommer att vara vägledande för Moderaternas ekonomiska politik.

Tryggheten. Det handlar om behovet av att förstärka polisen och försvaret, att ta krafttag mot gängbrottslighet och bättre verktyg för att lagföra terrorister samt en tillgänglig sjukvård och en skola som gör klassresor möjliga.

Jobben och företagen. I den nya svenska modellen ska företagare uppskattas mer än de beskattas. Skatterna på arbete ska sänkas, den största bidragsreformen på 40 år ska genomföras och vi ska kraftsamla kring digitalisering.

Integrationen. Integrationen är vår tids ödesfråga. För att lösa integrationsproblemen måste arbetslinjen och krav på svenska språket gälla alla.

Klimat- och miljöpolitiken. I den nya svenska modellen driver vi en klimatpolitik som tar tag i de stora problemen genom att ta vara på teknikens möjligheter, se till att varje krona gör största möjliga nytta för klimatet och genom att satsa på kärnkraft.

Sverige måste hålla ihop. Sammanhållningen mellan stad och land måste stärkas, äganderätten försvaras och infrastrukturen ska fungera. Jämställdheten mellan kvinnor och män måste förbättras och åldersdiskrimineringen upphöra.

3.2 Fortsätt den reforminriktning som lades fast i 2019 års budget

Samhällsproblemen tog inte paus för att Sverige saknade regering under hösten. Moderaterna och Kristdemokraternas budget tog därför sikte på att ta tag i Sveriges problem även om regeringsbildningen drog ut på tiden. Den budget som riksdagen röstade igenom stärkte svensk ekonomis långsiktiga förmåga till tillväxt och jobbskapande och stärkte trygghet och välfärd genom reformer och stora resurstillskott till polis, försvar, vård och äldreomsorg samt stora generella tillskott till kommunsektorn.

Arbete och ansträngning blev mer lönsamt samtidigt som skatten sänktes för landets alla pensionärer och den särskilda löneskatten för äldre som jobbar togs bort. Polisen, rättsväsendet i stort samt försvaret av Sverige fick kraftiga resurstillskott. Välfärden stärktes genom dels generella ökningar av de statliga statsbidragen, dels riktade satsningar för en ny, utbyggd och utvecklad kömiljard, en nationell cancerstrategi, fler äldreboenden och förbättrad LSS. Sammanhållningen i hela landet stärktes genom minskad beskattning på avstånd och resande. Samhällsorienteringen för nyanlända utökades och civilsamhället stärktes.

En budget löser inte alla Sveriges problem. Men de steg som togs i och med Moderaternas och Kristdemokraternas budget har rustat Sverige starkare, öppnat upp fler vägar till arbete, stärkt polis och försvar samt börjat återupprätta det välfärdslofte som finns till svenska folket. Denna reforminriktning hade behövt fortsätta.

Det finns självfallet vissa bra förslag i vårändringsbudgeten, såsom utökade resurser till Kriminalvården och mer resurser till LSS, och det är bra att flera delar av de resurser och reformer som Moderaterna och Kristdemokraternas budget innehöll kommer på plats. Men övergripande innebär Socialdemokraternas, Centerpartiets, Liberalernas och Miljöpartiets politiska inriktning en tvär gir ifrån den reformväg som Sverige hade behövt fortsätta på.

Allra tydligast blir det när regeringen väljer att minska anslaget till polisen, trots att otryggheten börjar bli kännbar för allt fler och att man minskar anslagen till äldreomsorgen trots att vi vet att behoven är stora. Satsningen på att ta fram en ny cancerstrategi avbryts, satsningar på barn tas bort och man lägger grunden för höjda skatter framöver.

Moderaterna och Kristdemokraterna anser att den inriktning som angavs i höstens budget bör ligga fast och lägger därför fram ett gemensamt förslag till vårändringsbudget.

Fokus för de förslag som återfinns i Moderaternas och Kristdemokraternas gemensamma vårändringsbudget är att stärka lag och ordning, återupprätta välfärdsloftet, växla över till en mer effektiv klimatpolitik samt lägga grunden för fler jobb, högre tillväxt och bättre integration genom fokus på exempelvis utbildning. Att stärka sammanhållningen i hela landet är fortsatt prioriterat.

Det sammanlagda budgetförslaget är i offentligfinansiell balans i förhållande till regeringens vårändringsbudget. Det vill säga att det finansiella sparandet för 2019 ligger i nivå med det som blir följden av regeringens förslag.

Sammantaget innebär vårändringsbudgeten att rättsväsendet har en budget som är 230 miljoner kronor högre än regeringens, sjukvård och social omsorg har en budget som är drygt en halv miljard kronor högre än regeringens och budgeten för utbildning och forskning ligger på samma nivå som regeringens förslag.

3.3 Nya steg för att stärka tryggheten i Sverige

Ökad trygghet i Sverige är en central byggsten i den nya svenska modellen. Moderaterna aviserar därför två reformpaket för att stärka lag och ordning samt öka tryggheten inför höstens budget.

Moderaterna föreslår en storsatsning för att få färre brott i hela landet. Det handlar både om skärpta krav vid våra gränser och om förbättrade utredningsmöjligheter, fler övervakningskameror i hela landet och en förstärkning av polisens hundresurs för att underlätta arbetet och öka uppklaringen av brott. Med tanke på polisens ansträngda situation och att brottsuppklaringen fortfarande är för låg behövs åtgärder som underlättar polisens brottsutredande arbete. Polismyndigheten står inför stora utmaningar. Polisen upplevs som frånvarande i stora delar av landet. Det är långt ifrån självklart att polisen kan rycka ut när man drabbas av ett brott. Skjutningar har blivit vanligare och det grova våldet har eskalerat. Allt fler enskilda utsätts för brott, t.ex. sexualbrott, hot, misshandel och personrån. Alldeles för få brott klaras upp, utredningar tar för lång tid och polisen tvingas på grund av den ansträngda situationen prioritera mellan utredningar om grova brott. I den budget från Moderaterna och Kristdemokraterna som riksdagen beslutade om för 2019 tillfördes Polismyndigheten kraftiga resurser för att kunna klara målet om 10 000 fler anställda till 2024. Det är dock uppenbart att det här och nu behövs mer för att ge myndigheten rätt förutsättningar att klara upp fler brott.

Moderaterna föreslår även ökade resurser för att förebygga, förhindra och upptäcka terroristbrottslighet. De senaste åren har terrorister vid upprepade tillfällen slagit till mot olika mål i Europa och Sverige. Riskbilden är internationell men också i allra högsta grad inhemsk. I dag finns det omkring 3 000 s.k. hotaktörer i våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige. Enligt Säkerhetspolisen har Sverige fler våldsbejakande islamister i dag än någon gång tidigare. Den svenska terrorhotnivån är fortsatt förhöjd, och det finns en risk för ytterligare attentat i Sverige.

Under de senaste åren har ca 300 personer rest från Sverige till konfliktområden för att strida för IS eller al-Qaida-relaterade grupperingar. Flera har efter en tid återvänt till Sverige. Det är helt avgörande att Sverige har en tydlig och konsekvent hantering av dessa återvändare. De som har begått brott ska utan undantag lagföras, och de som utgör en fortsatt säkerhetsrisk ska punktmarkeras. I detta arbete har Säkerhetspolisen en central roll. Moderaterna vill mot den bakgrunden förstärka myndighetens kapacitet att bekämpa terrorism med mer utredningsresurser. Moderaterna vill även förstärka Försvarets radioanstalts (FRA) förmåga att signalspana på hot mot Sverige.

Sverige får aldrig bli en fristad för människor som har begått krigsbrott och terroristbrott i utlandet. Utöver att IS-återvändare kan utredas för terroristbrottslighet pekar bl.a. Säkerhetspolisen på att det också finns de som kan misstänkas ha gjort sig skyldiga till krigsbrott i exempelvis Syrien och Irak. Utredningarna om denna typ av

brott är ofta både komplicerade och tidskrävande. Sådana brott utreds av Polismyndigheten. Moderaterna har stärkt Polismyndigheten med kraftiga resurser och förstärker nu även riksenheten för internationell och organiserad brottslighet vid Åklagarmyndigheten så att inga krigsbrott ska förbli outredda.

Figur 11 Aviserade satsningar för att stärka tryggheten i Sverige

Miljoner kronor

	2020	2021	2022
Stärkt budget för gränspolisen	100	200	300
Fortsatt utbyggnad av antalet polisanställda ¹			1 330
Bättre möjligheter att utreda brott	270	270	270
Ökade resurser till Säpo	150	150	150
Ökade resurser till FRA	125	250	250
Förstärk Åklagarmyndigheten	15	15	15
Summa	660	885	2 315

Det reformutrymme som finns under de kommande åren bör i första hand gå till att stärka samhällskontraktet och öka tryggheten. Delar av reformutrymmet kommer således att användas för att finansiera de trygghetssatsningar som presenteras i vårmotionen. Om de offentligfinansiella förutsättningarna ändras kommer Moderaterna att återkomma med ytterligare finansiering för ovanstående reformer i höstbudgeten.

3.4 En skattereform med sikte på samhällsproblemen

En moderat skattereform kommer att utgå från de samhällsproblem som behöver lösas. Det perspektivet glöms ofta bort i skattedebatten av såväl politiker som intresseorganisationer och andra debattörer. Vi ser förvisso behovet av att förenkla och förtydliga skattesystemet, men det bör aldrig vara det enda eller det primära syftet med en reform. Skattereformen bör göras i syfte att skapa fler jobb, öka tillväxten och värna sammanhållningen. Det är i dag för svårt för utrikes födda i allmänhet och nyanlända i synnerhet att komma in på den svenska arbetsmarknaden och skaffa sig egen försörjning. Tillväxten per person är låg både i ett historiskt och i ett internationellt perspektiv. Arbetskraftsbristen är stor i nästan alla sektorer, inte minst i välfärden. Alltför många företag och entreprenörer väljer att expandera i andra länder än Sverige. För att öka drivkrafterna till arbete och företagsamhet behöver skattesatserna komma ned, skattebaserna breddas och det totala skattetrycket sänkas. Dessutom behöver kombinationen av skatter och de samlade bidragssystemen analyseras samlat för att inte utanförskapet återigen ska ta fart när ekonomin vänder nedåt.

Moderaterna inleder nu arbetet med en skattereform med följande utgångspunkter.

Fullt finansierad med lägre samlat skattetryck

För att göra skattereformen långsiktigt uthållig och för att värna starka offentliga finanser ska reformen vara fullt finansierad. Rätt utformad har en skattereform

¹ Resurser för fortsatt utbyggnad av antalet polisanställda för 2020 och 2021 tillfördes i Moderaternas och Kristdemokraternas budget i linje med Polismyndighetens bedömning. Om förutsättningar ändras eller om regeringen aktivt minskar resurserna till polisen är Moderaterna självfallet beredda att tillföra ytterligare resurser vid behov.

betydande positiva dynamiska effekter, alltså högre skatteintäkter till följd av att fler jobbar, fler arbetade timmar och en högre tillväxt. Det finns t.ex. mycket som tyder på att sänkta marginalskatter skulle innebära högre skatteintäkter när antalet arbetade timmar ökar. Dessa effekter är dock osäkra både till storlek och när de skulle få effekt. Skattereformen 1990 var till viss del finansierad av dynamiska effekter. Dessa effekter materialiserades dock inte omedelbart. Därför är vår ingång att en skattereform ska vara fullt finansierad.

En fullt finansierad skattereform innebär att vissa skatter kommer att höjas. Dock har så gott som samtliga skatter negativa effekter på samhällsekonomin funktionssätt, även om skatterna kan vara olika skadliga. Trafikverket räknar, baserat på empiriska studier, t.ex. med 30 procent högre kostnader för infrastrukturinvesteringar som är skattefinansierade. De faktiska marginalskatterna består inte bara av inkomstskatterna, utan också av arbetsgivaravgifter, moms och andra konsumtionsskatter.

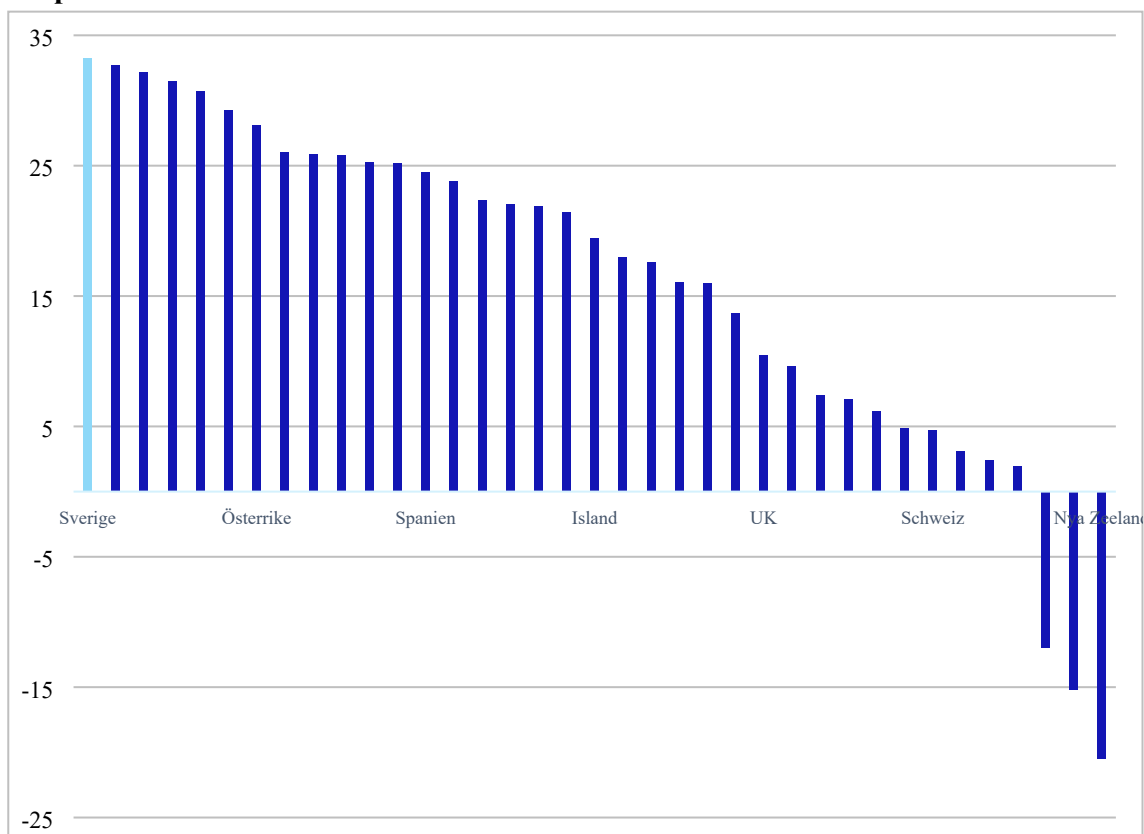
Ska vi lösa de utmaningar vi står inför behöver skattetrycket sänkas. Därför kommer delar av skattesänkningarna att finansieras av utgiftsminskningar, och vår skattereform kombineras därför med en utgiftsreform. Statens kärnuppgifter och välfärdens kärna ska värnas men utgifterna ska prioriteras och uppgifterna renodlas. Den som betalar skatt i Sverige ska kunna räkna med att varje krona används klokt och gör så stor nytta som möjligt. Vi visade i den senaste statsbudgeten att det är möjligt att kombinera sänkta skatter med höjda anslag till polis, försvar, vård, skola och omsorg och samtidigt respektera de finansiella ramverken.

Det kräver dock en tydlig prioritering av de statliga utgifterna. Vi väljer bort ineffektiva, kostsamma åtgärder som byggsubventioner, klimatklivet och överdrivet generösa extratjänster. Vi vill också se en tydlig prioritering i det statliga åtagandet och åtgärder mot fusk och överutnyttjande på både skatte- och utgiftssidan. Även om enskilda belopp inte alltid är höga så tär det på skattemoralen när pengar går till religiös extremism, politisk aktivism, fuskas bort i välfärdssystemen, går till kravlösa bidrag eller på andra sätt inte används effektivt. Det skadar tilltron till skattesystemet och långsiktigt sammanhållningen i vårt samhälle. Dessutom vill Moderaterna genomföra en genomgripande bidragsreform som både ökar drivkrafterna att jobba och sänker de totala bidragskostnaderna.

Drivkrafter och stöd för full sysselsättning

I ett läge där Sverige har ett stort utanförskap och en rekordstor arbetskraftsbrist samtidigt är behovet av lägre skatter på arbete betydande. Efter Alliansens åtta år och Moderaternas och Kristdemokraternas senaste skattesänkning i budgeten 2019 avviker inte de svenska skatterna på arbete lika mycket gentemot övriga OECD-länder som tidigare. Men på framför allt två områden sticker Sverige ut. Framför allt är skattekilarna för ensamstående föräldrar (i praktiken ofta mödrar) med låg inkomst (67 procent av genomsnittslönen, eller 24 000 kronor/månad) högst i OECD. Problemet är lika stort för sammanboende, men i jämförelse med länder med sambeskattning kommer Sverige inte lika dåligt ut.

Figur 12 Genomsnittlig skattekil (%) för en ensamstående, med två barn, som tjänar 67 procent av medianlönen

Källa: OECD.

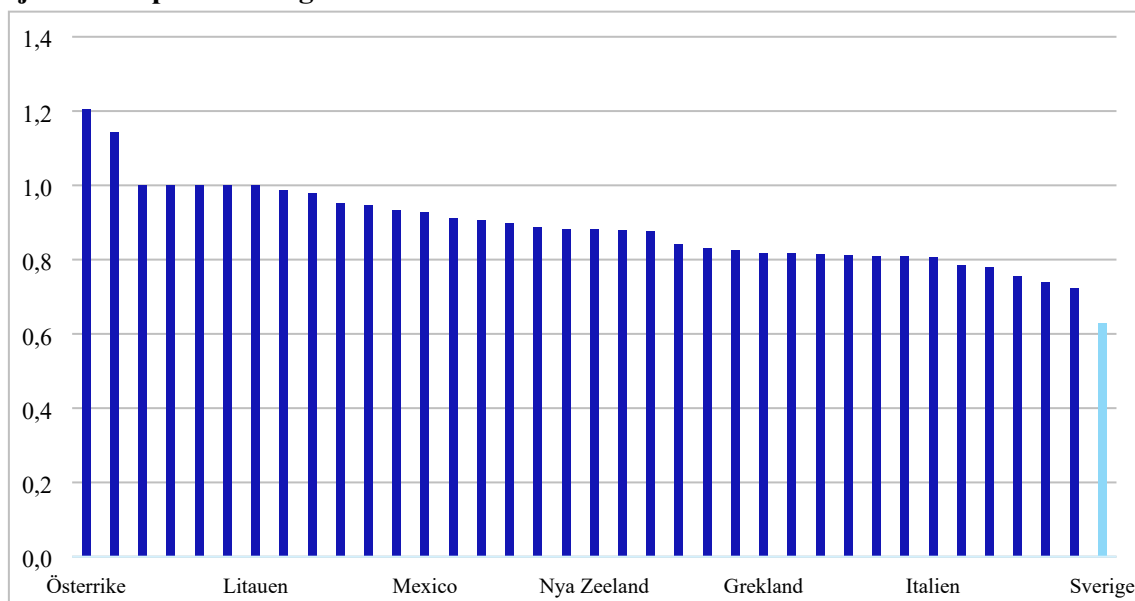
För låginkomsttagare lönar det sig alltså fortfarande inte tillräckligt väl att gå från bidrag till arbete. Det får stora effekter. Till exempel är arbetslösheten fyra gånger så stor för utrikes födda, som för inrikes födda och en majoritet av kvinnor från Asien och Afrika i arbetsför ålder arbetar inte. Det gör att skatten på låga inkomster behöver komma ned ytterligare om vi ska klara integrationen. De höga margineffekterna som exempelvis nyanlända möter är dock inte enbart en fråga om skatter utan också en fråga om hur generösa bidragssystemen är, hur de är konstruerade och hur de relaterar till skatterna. Därför behöver kombinationen av skatter och de samlade bidragssystemen analyseras samlat för att margineffekterna ska kunna minska och jobben bli fler. Att det inte gjordes i samband med skattereformen 1990 är en av anledningarna till att förändringar som t.ex. jobbskatteavdraget blev nödvändiga.

Lägre skatt på låga inkomster är därför en central del av en moderat skattereform. Skattesystemet ska också uppmuntra till ett längre arbetsliv, och skatten för de över 65 år kommer därför också att sänkas i motsvarande grad. Det innebär att Moderaterna troligen kommer att vara det parti som sänker skatterna mest både för de med låga arbetsinkomster och de med låga pensioner.

Gynna flit och förkovran

Förutom att skattekilarna är höga för låginkomsttagare är också marginalsatterna på höga inkomster de högsta i OECD.

Figur 13 Nettolöneökning som andel (%) av lönekostnadsökning för en person som tjänar 167 procent av genomsnittslönen.

Källa: OECD.

De senaste åren har skatterna på arbete sänkts, främst på lägre inkomster, i Sverige. Enligt OECD har låginkomsttagares skatt i förhållande till höginkomsttagares fallit mest i Sverige av alla OECD-länder, från 68 procent till 48 procent. Sverige har alltså fått ett mer progressivt skattesystem. Moderaterna anser att det är rätt och rimligt att de som tjänar mer också bidrar mer till finansieringen av välfärden, men att det finns problem kopplat till alltför progressiva skatter.

Detta eftersom det innebär ett skattesystem som avskräcker från att utbilda sig, ta mer ansvar och att arbeta mer. För att klara behoven inom välfärden måste lärare, poliser, sjuksköterskor, socialsekreterare, läkare m.m. förmås att bli fler och jobba mer. Vi måste också kunna locka till oss och behålla den mest kvalificerade arbetskraften på tillväxtområden. För höga inkomster finns det mycket som talar för att lägre skatter på arbete skulle vara självfinansierade på några års sikt. Den senaste rapporten från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) föreslår därför också att de högsta marginalskatterna bör sänkas kraftigt.

I dag råder stor brist på kvalificerad arbetskraft. Det beror delvis på högkonjunkturen men till stor del på strukturella faktorer. Ska vi möjliggöra både växande företag och hög kvalitet i välfärden måste fler utbilda sig och de som har utbildning jobba mer. Då kan inte Sverige ha världens högsta marginalskatter på högre inkomster och därmed mycket låga utbildningspremier. Att värnskatten tas bort 2020 är ett välkommet första steg men det räcker inte. Marginalskatterna behöver sänkas ytterligare för att principen om hälften kvar återigen ska gälla.

Företagande och entreprenörskap för högre tillväxt och fler investeringar

Ska Sverige kunna fortsätta vara ett rikt välfärdsland måste tillväxtförutsättningarna stärkas. Att Sverige är bland de länder som har lägst tillväxt per capita just nu och att den historiskt låga tillväxten per capita ser ut att bestå under flera år är ett tecken på att tillväxtpolitiken inte är tillräckligt bra. Det kräver en bred palett av åtgärder, men skattefrågorna är centrala. Bolagsskatter och kapitalskatter måste vara konkurrenskraftiga och uppmuntra till investeringar i Sverige. Villkoren för att starta, växa och

expandera måste då vara goda. Fler ska våga lämna trygga och välbetalda jobb för att starta företag. Vi vill också undersöka hur ett svenskt ägande kan värnas och stärkas, eftersom nyare forskning allt tydligare visar att det spelar roll vem som äger företagen och var dessa ägare hör hemma. Vi behöver också mindre av särlösningar och ett enklare skattesystem.

Skattereformen ska också underlätta för ökad tillgång till bostäder. Problemen på bostadsmarknaden och bristen på bostäder beror inte i huvudsak på skattesystemet, men skatterna utgör en del av lösningen.

Hållbarhet och sammanhållning

Höjda miljöskatter bör övervägas. Men bara om de faktiskt minskar, inte bara flyttar, utsläppen och bara om de inte lägger orättvisa bördor på landsbygden. Vi säger därför nej till skatter på elektronik och kläder, liksom till flygskatt och höjda drivmedelskatter. Vi anser också att man bör vara försiktig med att finansiera alltför stora delar av skattereformen med höjda miljöskatter, eftersom skattebaserna minskar om skatterna fungerar som det är tänkt och leder till omställning. Det finns också en överhängande risk att man i sin iver att finansiera andra skattesänkningar föreslår miljöskattehöjningar som är dåligt utformade och får negativa konsekvenser. Den nuvarande regeringen har visat på flera sådana exempel, och då januariöverenskommelsen säger att miljöskatterna ska öka med 15 miljarder kronor är risken stor att vi får se fler exempel. Ett uppseendeväckande sådant är den aviserade höjningen av skatten på kraftvärme, som redan innan den införts har medfört att anläggningar läggs ned och därmed att utsläppen ökar från andra källor.

Vi vill fortfarande ha ett skattesystem som omfördelar, men fördelningsprofilen får inte bli överordnad möjligheterna att åtgärda samhällsproblem. För oss har fördelningspolitiken tre ben. Det första är en politik för jobb, eftersom den största orättvisan är mellan de som har ett jobb och de som står utanför. Det andra är hög kvalitet för alla i vården, omsorgen och framför allt i skolan. Det tredje är en rättvis fördelning av inkomster. Det innebär att vi i vissa lägen kan balansera en något sämre initial inkomstfördelning om det innebär att det skapas fler jobb och att förutsättningarna att utveckla välfärden stärks. Den sammantagna inkomstfördelningen kommer dock fortfarande att vara en viktig parameter att beakta när skattereformen utformas.

Värna skattesystemets legitimitet

Ska vi klara ambitiösa välfärdsambitioner måste skattesystemet uppfattas som legitimt. När skattetrycket blir för högt eller skattereglerna för svåra att följa ökar risken för utbredd skattefusk. Till följd av införandet av RUT-avdraget, borttagandet av förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten och avskaffandet av fastighetsskatten upplevs skattesystemet i dag som mer legitimt än tidigare. Svartarbetet har också sjunkit betydligt och därmed också acceptansen för svartarbete. Skattesystemet ska vara effektivt men det är ännu viktigare att det är legitimt.

Vi kommer därför inte att rulla tillbaka de ovan beskrivna reformerna eller genomföra andra skatteförändringar som riskerar att urholka det förtroende som numera finns. Mycket mer behöver dock göras för att öka legitimiteten. Förutom att minska skattetrycket generellt ska legitimiteten också förbättras genom att rättssäkerheten inom skatteområdet stärks. Inriktningen för denna del av skattereformen är att öka

förutsägbarheten inte minst för företag och stärka den enskildes ställning i förhållande till Skatteverket. Samtidigt får inte fusket med skattemedel underlättas.

Utifrån dessa utgångspunkter inleder vi nu en bred genomgång av den kunskap och erfarenhet som finns av skatteförändringar. Vi kommer att träffa forskare och praktiker och genomföra både interna och externa seminarier. Och vi kommer att presentera ytterligare steg i samband med Moderaternas stämma i höst.

En skattereform måste syfta till att lösa samhällsproblem. Moderaterna diskuterar gärna en bred skattereform med de fyra partierna som står bakom januariöverenskommelsen. Men då måste de presentera mer detaljer kring vad de vill åstadkomma med en skattereform, omfattningen på den och grundläggande faktorer såsom om skattetrycket bör öka eller minska till följd av reformen. I väntan på sådana besked arbetar vi vidare med den moderata skattereformen.

4 Den nya svenska modellen – en politik för att ta tag i Sveriges verkliga problem

I dag fungerar inte den svenska modellen. I vart fall inte som den borde. Vår stora uppgift de kommande åren är att tillsammans få ordning på Sverige igen. Sverige ska vara ett land där alla gör sin del, men också känner att de får något tillbaka. Det handlar om tryggheten – i alla delar av landet. Integrationen och ett samhälle som håller ihop. Företagen och jobben. Klimatet och miljön.

Det behövs en ny svensk modell som tar tag i den misslyckade integration som lämnar så många utanför. Som kapar de växande vårdköerna och ser till att klassrummen åter blir en plats för klassresor. Som krossar gängkriminaliteten och upprätthåller lag och ordning – för alla. En modell för ren miljö och en planet som klarar klimatet. För ett land som bygger något gemensamt. Tillsammans kan vi bygga ett nytt Sverige med framtidstro.

I detta kapitel beskrivs den övergripande reforminriktning som kommer att ligga till grund för den nya svenska modellen.

4.1 I Sverige ska vi känna oss trygga

Sverige måste bli ett tryggare land att bo och leva i. Det förutsätter en politik som stärker polisen genom resurser för att få fler polisanställda och goda villkor så att fler väljer att bli poliser och de som är poliser i dag stannar längre i yrket. Det kräver en stramare rättspolitik med exempelvis dubbla straff för gängkriminella, slopad mängdrabatt och ungdomsrabatt samt uthållig kamp mot terrorismen.

Ett starkt försvar är statens andra grundläggande kärnuppgift. Moderaterna vill därför göra en omfattande utbyggnad av den svenska försvarsförmågan och är drivande för ett svenskt Natomedlemskap.

En förutsättning för ett legitimt och fungerande samhällskontrakt är att alla som betalar in skatt också får valuta för sina inbetalade skattepengar – i form av en fungerande välfärd, oavsett var i landet man bor. Sjukvården ska inte bara vara i världsklass. Den måste också vara tillgänglig när man blir sjuk. Sjukvårdköerna fördubblades på fyra år och behöver nu kapas igen.

I den nya svenska modellen är vi trygga därför att staten gör det bara staten kan. Där leder klassrummen än en gång till klassresor. Där är kraven större, förväntningarna högre och skoldagarna längre. För dagens fördelningspolitik heter inte bidrag, utan kunskap. Vi behöver ta vara på alla barns begåvning.

4.1.1 Moderaternas politik för färre brott och ökad trygghet

I statens del av samhällskontraktet är den allra viktigaste uppgiften att skydda medborgarna från hot och våld. Att lag och ordning upprätthålls är centralt för att samhället ska fungera. Brottslighet drabbar både människors faktiska och upplevda frihet och även hela samhällsekonomin. Centralt för att minska brottsligheten är att det finns tillräckligt många poliser och att de kan göra tillräckligt noggranna brottsutredningar så att brott kan klaras upp och sedan beivras. På grund av regeringens alltför sena och otillräckliga satsningar på och styrning av Polismyndigheten är upptäcktsrisken för den som begår brott alldeles för låg i dag. Polisen upplevs som frånvarande i många delar av landet medan utländska stöldligor tömmer människors hem. Otryggheten påverkar människor i vardagen. Aktuella trygghetsmätningar visar att otryggheten i Sverige ligger kvar på en högre nivå än för några år sedan. Även utsattheten för brott mot enskild person ökar. Såväl personrån som sexualbrott har ökat kraftigt de senaste åren. En ny och grövre typ av brottslighet utmanar samtidigt svensk polis. Antalet särskilt utsatta områden där lag och ordning får träda tillbaka blir fler. Kriminella gäng flyttar fram sina positioner. Narkotikaförsäljningen sker på öppen gata. Döds-skjutningarna var rekordmånga förra året och fortsätter i samma utsträckning hittills i år. Handgranater används i både uppgörelser mellan kriminella och i attacker riktade direkt mot polisen. Gängens våldskapital bidrar till att skrämna vittnen, och våldet drabbar även helt oskyldiga offer. Det grova våldet befinner sig på historiskt höga nivåer. Antalet poliser har blivit färre under den socialdemokratiskt ledda regeringen. Samtidigt ökar befolkningen. Det gör att polistätheten är alldeles för låg. Många poliser lämnar i dag yrket samtidigt som utbildningsplatser vid polisutbildningen står tomma. Utredningsresultaten är för låga, och på grund av det ökade trycket på polisens utredningsresurser tvingas polisen prioritera bland anmälningar om allvarliga brott. På flera håll ser vi hur polisen inte har resurser att rycka ut vid pågående brottslighet. Polisen behöver bli mer effektiv och koncentrerad kring kärnuppgifterna att ingripa mot, utreda och klara upp brott. Ytterst är målet att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Det behövs fler poliser och Polismyndigheten behöver tillskjutas betydande resurser. Polisen behöver bli mer synlig och närvarande. Samtidigt behöver polisens förmåga att utreda och klara upp brott förbättras avsevärt. Upptäcktsrisken måste öka och utsattheten för brott minska. Den upplevda tryggheten ska öka väsentligt i hela landet.

Fler poliser genom bättre villkor

En ökad trygghet bygger på att Sverige får fler synliga poliser i alla delar av landet. Det kräver ökade resurser till polisen, och Moderaterna vill därför följa upp det resurstillskott för att få fler polisanställda som gjordes i Moderaternas och Kristdemokraternas budget. Det kräver också att polisycket får bättre villkor.

För att behålla erfarna poliser och attrahera fler nya poliser till yrket behöver polisycket bli mer attraktivt. Centralt är att polisernas löner höjs. Moderaterna och Kristdemokraterna höjde myndighetens anslag för att möjliggöra en höjning av

polisernas löner med i genomsnitt 3 000 kronor per månad, och det är viktigt att denna lönesatsning genomförs. Den exakta fördelningen av de tillförda medlen beslutas av myndigheten i samråd med berörda arbetsgivarorganisationer.

Att enbart utöka antalet utbildningsplatser räcker samtidigt inte för att klara av målet att få 10 000 fler polisanställda. Fler åtgärder behövs för att göra det mer attraktivt att arbeta som polis i Sverige. Moderaterna vill därför att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betald av staten, vilket gör det mer lönsamt att utbilda sig till och arbeta som polis. Under de första fem åren som polis skrivs en femtedel av studielånet av varje år. Efter fem år är hela lånet avskrivet. Väljer man att sluta under de fem åren behöver man inte betala tillbaka de redan avskrivna delarna av lånet. Den här utformningen ger incitament både att utbilda sig till och arbeta som polis.

Säkra lag och ordning i hela Sverige

När otrygghet breder ut sig måste samhällets svar vara tydligt. Moderaterna är fast beslutna att se till att samhället tar tillbaka makten från de kriminella. Lag och ordning ska råda i hela Sverige och brottsofferperspektivet stärkas.

Det behövs kraftfulla åtgärder för att sätta stopp för sexualbrotten. Enligt Nationella trygghetsundersökningen har utsattheten för sexualbrott ökat kraftigt de senaste åren. Unga kvinnor är särskilt drabbade. Var tredje kvinna känner sig otrygg i sitt eget bostadsområde. För få sexualbrott klaras upp. Brottsoffren får inte det stöd som de behöver. Och när en gärningsman väl blir dömd, så är straffen för exempelvis våldtäkt alltför låga.

Utländska stöldligor turnerar mellan svenska hem. Ungefär hälften av alla bostadsinbrott begås i dag av utländska stöldligor. Det handlar om organiserad brottslighet. Att få inbrott i sitt hem innebär en stor integritetskränkning. Polisens resurser räcker inte till. Tullverket saknar i dag samtidigt befogenhet att stoppa stöldgodset som förs ut ur landet. Moderaterna vill skärpa gränsbevakningen och sätta stopp för de internationella ligorna.

Moderaternas satsningar på en mer närvarande polis och förslag på straffskärpningar ökar kraven på de brottsbekämpande myndigheterna. Utvecklingen mot en allt råare gängbrottslighet med fler skjutningar och en nyrekrytering till gängen bland yngre åldrar ställer också nya krav på rättsväsendet. Moderaternas och Kristdemokraternas budget för 2019 stärker de rättsvårdande myndigheterna.

Antalet EU-medborgare som kommer till Sverige för att tigga är fortfarande stort och tiggeriet är utbrett i stora delar av landet. Tiggeri är inte ett hållbart sätt att försörja sig. Det låser in människor i fattigdom och leder också till att utsatta människor blir utnyttjade, bl.a. för prostitution. Polisen menar att det finns flera grupper av tiggare som styrs av kriminella aktörer. Att stävja detta är prioriterat för Moderaterna och vi vill därför bl.a. införa ett nationellt förbud mot tiggeri.

Storsatsning för fler uppklarade brott

Efterfrågan på forensiska analyser har ökat kontinuerligt de senaste åren. Det är helt avgörande att verksamheten vid Nationellt forensiskt centrum (NFC) har tillräcklig kapacitet och inte blir en flaskhals i brottsutredningarna. Moderaterna föreslår därför en förstärkning och utbyggnad av NFC för att påtagligt öka förmågan och kapaciteten. Vi vill se mer kameraövervakning runt om i landet. Kameraövervakning är ett av polisens

viktigaste verktyg för att klara upp brott. I en tid där gängkriminaliteten breder ut sig och blir grövre och människor skräms från att vittna kan övervakningskameror utgöra ett verkningsfullt komplement till en stark och kontinuerlig polisnärvaro. Moderaterna anser att alla utsatta områden bör utrustas med övervakningskameror. Även i övrigt ska polisen ha goda förutsättningar att sätta upp övervakningskameror där de anser det behövt. Sammantaget tillförs resurser för att ge polisen utrymme för att kunna sätta upp fyra gånger så många kameror som finns uppe i dag. Moderaterna vill förstärka polisens hundresurs för att öka förmågan att klara upp brott. Hundsökningar görs dagligen runt om i Sverige både i brottspreventivt syfte och på grund av att specifika tips har inkommit till Polismyndigheten. Med Moderaternas satsning kan viktiga bevis säkras och fler vapen och mer narkotika kan tas i beslag.

Bättre gränsskydd för stärkt inre säkerhet

Sveriges gränsskydd har så allvarliga brister att vi i det närmaste saknar kontroll över vilka som tar sig över gränsen. Gränspolisens personal har vid flera tillfällen vittnat om en allvarlig situation vid Sveriges gränskontroller. Regeringen har inte prioriterat gränsskyddet, och trots återkommande larm har åtgärder för att stärka gränspolisen dröjt. Ytterst riskerar detta, tillsammans med en ansträngd situation inom Tullverket, att skada Sveriges inre säkerhet. För att bygga ut gränspolisens verksamhet, möjliggöra fler inre utlänningskontroller och snabbt stärka det svenska gränsskyddet vill Moderaterna stärka gränspolisverksamheten. Mot bakgrund av behov i kontrollverksamheten och en stundande Brexit begär Tullverket extra resurser för att klara av sitt uppdrag. Moderaterna vill därför att Tullverkets resurser stärks över tid.

Stärkta resurser till hela rättsväsendet

När Polismyndigheten tillskjuts resurser måste även övriga rättsväsendet stärkas för att inte skapa flaskhalsar och ineffektivitet. Således måste även Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och Kriminalvården stärkas. Regeringen har låtit situationen inom Kriminalvården bli allvarlig. Det behövs fler platser i häkten och anstalt, och över tid behöver kapaciteten byggas ut. På kort sikt behöver den befintliga kapaciteten utnyttjas bättre.

Fördubblad kränkingsersättning

Brottsofferperspektivet behöver stärkas i svenskt rättsväsende. Den person som har utsatts för ett brott ska alltid kunna räkna med stöd. Den kränkning som brottsoffret lidit efter att ha utsatts för brott bör i skadeståndshänseende värderas högre för att stå i bättre överensstämmelse med de etiska och sociala värderingar som är rådande i dag. Nivån på kränkingsersättningen till brottsoffer bör fördubblas. En sådan förändring skulle på ett tydligare sätt markera att det som brottsoffret utsatts för utgör en överträdelse av dennes rätt till sin person och integritet. Som utgångspunkt är det gärningsmannen som ska betala ersättning för skadestånd på grund av brott. Den ordningen bör bibehållas även med de högre nivåerna.

Krafttag mot terrorism

De senaste åren har terrorister vid upprepade tillfällen slagit till mot olika mål i Europa och Sverige. Riskbilden är internationell men också i allra högsta grad inhemsk. I dag

finns det omkring 3 000 s.k. hotaktörer i våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige. Enligt Säkerhetspolisen har Sverige fler våldsbejakande islamister i dag än någon gång tidigare. Den svenska terrorhotnivån är fortsatt förhöjd och det finns en risk för ytterligare attentat i Sverige.

Under de senaste åren har ca 300 personer rest från Sverige till konfliktområden för att strida för IS eller al-Qaida-relaterade grupperingar. Flera har efter en tid återvänt till Sverige. Det är helt avgörande att Sverige har en tydlig och konsekvent hantering av dessa återvändare. De som har begått brott ska utan undantag lagföras, och de som utgör en fortsatt säkerhetsrisk ska punktmarkeras. I detta arbete har Säkerhetspolisen en central roll. Moderaterna vill mot den bakgrunden förstärka myndighetens resurser. Resursökningen ger också möjlighet att utöka myndighetens brottsförebyggande arbete. Syftet är att förhindra att IS-återvändare och andra med avsikt och förmåga begår terroristattentat i Sverige och att de som planerar eller utför sådana dåd ska kunna dömas. Resursökningen innebär att myndigheten kan öka bemanningen och i högre grad följa de hotaktörer som bedöms vilja skada vårt samhälle. Satsningen hänger även ihop med våra förslag om ökade befogenheter såsom hemlig dataavläsning, vilket leder till ökade kostnader för Säkerhetspolisen.

Sverige får aldrig bli en fristad för människor som har begått krigsbrott och terroristbrott i utlandet. Utöver att IS-återvändare kan utredas för terroristbrottslighet pekar bl.a. Säkerhetspolisen på att det också finns de som kan misstänkas ha gjort sig skyldiga till krigsbrott i exempelvis Syrien och Irak. Utredningarna om denna typ av brott är ofta både komplicerade och tidskrävande. Sådana brott utreds av Polismyndigheten. Moderaterna har stärkt Polismyndigheten med kraftiga resursökningar och vill nu även förstärka riksenheten för säkerhetsmål och riksenheten för internationell och organiserad brottslighet vid Åklagarmyndigheten så att inga terroristbrott och krigsbrott ska förbli outredda.

4.1.2 Moderaternas politik för ökad försvarsförmåga

Stora och snabba förändringar sker i det globala säkerhetspolitiska läget. Digital desinformation och cyberattacker – mot infrastruktur, institutioner, företag och privatpersoner – är en del av det nya normalläget och utgör ett hot mot vårt samhälle. Säkerhetssituationen i vårt närområde har försämrats under senare år. Ryssland bedriver såväl hybridkrigföring som konventionell krigföring gentemot länder i vår absoluta närhet. Den ryska aggressionen mot Ukraina visar att Ryssland inte väjer för att använda militära medel och utmanar den etablerade säkerhetsordningen i Europa. Rysslands militära förmåga ökar kontinuerligt, och landet stärker sin förmåga att genomföra storskaliga operationer. Kina har växande internationella säkerhetspolitiska och ekonomiska ambitioner som påverkar svenska och europeiska intressen och skapar potentiella konflikter. Samtidigt har USA:s intresse för att försvara den liberala världsordning man en gång var med och skapade minskat. I Mellanöstern visar instabilitet och inbördeskrig inga tecken på att avta, med stora konsekvenser för regionen men också för Europa. Klimatförändringar kommer att bidra till ökad migration. Det förändrade säkerhetsläget måste få konsekvenser för svensk försvars-, säkerhets-, utrikes- och handelspolitik. Säkerhet bygger vi tillsammans med andra. Det sker inom EU, i allt högre utsträckning tillsammans med Nato och även multilateralt inom FN, WTO och andra organisationer. Vi bygger också vår säkerhet bilateralt, där Sverige i dag har en rad viktiga bilaterala samarbetsavtal på plats och där samarbetet

med Finland är det mest långtgående. De bilaterala samarbetena utan försvarsgarantier kan dock aldrig ersätta ett fullvärdigt svenskt Natomedlemskap. Men det grundläggande ansvaret för vår säkerhet är vårt eget. Vår nationella självständighet vilar ytterst på vår förmåga att försvara oss.

Efter decennier av nedrustning måste svensk försvarskapacitet stärkas och våra militära förmågor rustas upp. Moderaterna och Kristdemokraterna har tagit ett viktigt första steg i och med budgeten för 2019. Att ha god beredskap handlar också om förmåga att hantera civila kriser och naturkatastrofer. Att Sverige ska vara ett säkert land för företagande och handel, datalagring och innovation är likaså en del av vår nationella säkerhet. Det högteknologiska samhällets ökade digitalisering innebär en ökad sårbarhet, som medför att vi måste ta höjd för ökad förmåga att stå emot cyberangrepp, cyberstölder och påverkansoperationer. Om Sverige ska vara framgångsrikt i den digitala eran, så måste cybersäkerhet och informationssäkerhet tas på största allvar.

Sverige utsätts dagligen för påverkanskampanjer och cyberhot. Därtill ökar underrättelsehotet mot Sverige för varje år, och den samlade hotbilden mot vårt land är mer allvarlig än på mycket länge. I en orolig omvärld krävs att vår försvarsförmåga ökar, vilket också kräver ökade resurser till försvaret, såväl det militära som det civila. Moderaterna vill därför att anslagen till försvaret ökar för att på sikt uppgå till 2 procent av BNP. Moderaterna anser också att Sverige ska gå med i Nato.

En historisk satsning för Sveriges säkerhet

I och med budgeten för 2019 togs avgörande steg för att stärka svenskt försvar. Moderaternas och Kristdemokraternas satsningar i budgeten för 2019 innebar ett historiskt trendbrott där försvarets anslag som andel av BNP ökade kraftigt för första gången sedan 1960-talet. Försvaret måste prioriteras och ges långsiktiga planeringsförutsättningar oavsett den politiska situationen. Därför tillförde Moderaterna och Kristdemokraterna i budgeten för 2019 de medel Försvarsmakten begärt. Det handlar sammanlagt om 18 miljarder kronor under perioden 2019–2021, varav 3 miljarder för 2019.

Fokus för våra satsningar ligger i närtid på att färdigställa den beslutade krigsorganisationen, och parallellt med detta ska planering för ökad förmåga påbörjas. Tillskotten för 2019–2021 är i linje med det Försvarsmakten äskade i sitt budgetunderlag och syftar ytterst till att höja krigsdugligheten hos samtliga krigsförband. Det är särskilt prioriterat att höja krigsdugligheten hos de förband som har lägst krigsduglighet. En hög ambition när det gäller övningsverksamheten är centralt för att uppnå denna målsättning.

Våra tillskott medger även fortsatt materielanskaffning när det gäller såväl större plattformar som luftvärnssystemet Patriot som mängdmateriel – t.ex. ammunition och standardfordon. Försvaret är ett system av system och därför fick även en rad andra försvarsmyndigheter ökade anslag för att den samlade förmågan ska kunna höjas. Det civila försvaret är av stor betydelse för att det samlade försvaret, totalförsvaret, ska kunna fungera i händelse av höjd beredskap och krig.

På sikt bör försvaret gå mot en utökad organisation i den takt som ekonomin medger. Syftet är att stärka alla försvarsgrenar och att öka förmågan att stå emot hybridhot. En fortsatt höjd svensk försvarsförmåga är en nödvändighet utifrån det säkerhetsläge vi ser i dag och i morgon. Detta för att Sveriges försvar ska kunna säkra

vårt land, vår territoriella integritet och vår demokrati, och därmed vårt sätt att leva. Denna inriktning kommer att vara vägledande för Moderaterna i arbetet med att få nästa försvarsbeslut på plats.

Bättre civil beredskap

Erfarenheterna från tsunamikatastrofen, Västmanlandsbränderna, Transportstyrelsen och skogsbränderna sommaren 2018 visar på tydliga behov av att stärka Sveriges civila beredskap och öka krishanteringsförmågan. Ett flertal statliga utredningar har angett vad som behöver göras. Nu måste vi ta tag i bristerna. Det handlar inte bara om att tillföra nödvändiga resurser. Det handlar också om att klargöra vilka uppgifter och vilket ansvar olika aktörer har – ledning och organisation måste fungera. Rätt resurser ska finnas på rätt plats. Lagar och regler ska utformas så att krissituationer kan hanteras utan dröjsmål. Civilsamhällets kraft och frivilliga insatser ska tas till vara på bästa sätt. Vi måste förebygga kriser – och vara väl förberedda när krisen ändå slår till. Förra årets bränder och torka visar på vikten av att bygga upp den civila beredskapen, exempelvis vad gäller den svenska tillgången till brandflyg.

4.1.3 Moderaternas politik för en mer tillgänglig sjukvård

Det finns mycket inom svensk hälso- och sjukvård som fungerar bra och som vi kan vara stolta över. Varje dag gör vårdens medarbetare ovärderliga insatser, och vårdens medicinska kvalitet är i världsklass. Avancerade och kraftfulla läkemedel tas fram genom svensk forskning och innovation. Samtidigt finns det omfattande och allvarliga problem. Vårdköerna har fördubblats sedan hösten 2014. Vårdens kvalitet varierar. Kompetensbristen är fortsatt stor. Många vårdanställda vittnar om pressade arbetsvillkor. På längre sikt står vården inför nya utmaningar. Både andelen äldre och andelen yngre i Sverige ökar. Eftersom det redan råder brist på personal i välfärden kan inte hela behovet lösas med ökade resurser. Det finns också stora möjligheter till effektiviseringar, inte minst genom ny teknik och digitalisering. Mer resurser kommer ändå krävas till sjukvård och omsorg. Därför behövs generella förstärkningar av välfärden i både kommuner och landsting.

Sjukvård ska ges i rätt tid och på rätt plats och hålla hög kvalitet. Alla har rätt till likvärdig vård, oavsett var i landet man bor. Patienten och patientsäkerheten ska sättas främst. Kontinuiteten i kontakter mellan patient och vårdens medarbetare måste bli bättre. Hälso- och sjukvården behöver en mångfald av utförare som kan bidra till att stärka kvalitet och utveckling av olika vårdverksamheter. Alla ska kunna välja vård utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Rätten att själv få välja var och hur man tar del av vård och omsorg är en viktig del i att kunna utforma sitt eget liv och sin egen tillvaro. Välfärden finns till för medborgarna, och medborgarna har rätt att påverka dess utformning. Därför måste möjligheten att välja, och välja bort, värnas.

Bättre tillgänglighet

Moderaternas utgångspunkt är att hälso- och sjukvården ska präglas av hög kvalitet och tillgänglighet för alla. Svensk vård och omsorg uppvisar i ett internationellt perspektiv goda resultat men brister i tillgänglighet. I takt med att vi lever längre och kan behandla allt fler sjukdomar förändras samtidigt kraven på hälso- och sjukvården. Tyvärr har utvecklingen på senare år gått åt fel håll, med växande köer och försämrad

tillgänglighet. Moderaterna vill vända utvecklingen. Vi vill utveckla primärvården, stärka vårdkedjan för de mest sjuka som ofta är äldre, multisjuka och kroniker och därtill öka patientsäkerheten genom att koncentrera den högspecialiserade vården och genomföra insatser mot psykisk ohälsa – men vår mest akuta uppgift är att genomföra reformer som kortar patienternas väntetider.

När Alliansen tog initiativet till att korta de av Socialdemokraterna ärvda sjukvårdsköerna var det hisnande 130 000 patienter som hade väntat mer än 90 dagar på vård. Ett metodiskt arbete och ett införande av kömiljarden resulterade i mer än en halvering och i oktober 2014 stod 52 000 människor i kö. Detta var fortfarande alldeles för många och Alliansen var på intet sätt färdig med sitt arbete. Statsminister Stefan Löfven inledde sin förra regeringsperiod med att ta bort kömiljarden, och arbetet med att minska sjukvårdsköerna upphörde. Mindre än fyra år senare var vi tillbaka på nivåer med nästan 100 000 människor i kö. Att korta vårdköerna är för Moderaterna högsta prioritet och en anständighetsfråga.

Ett första steg är den nya och uppdaterade kömiljard som ska införas i och med Moderaternas och Kristdemokraternas budget för 2019. Denna nya kömiljard kommer att dra lärdomar från alliansregeringens tidigare satsning och utvecklas för att bli ännu mer träffsäker och effektiv. Till exempel ska den nya kömiljarden omfatta diagnostik, återbesök och rehabilitering för att bättre möta behoven hos kroniskt och långvarigt sjuka. Den grundläggande principen är dock densamma: landsting och regioner ska få tydliga morötter för att korta köerna. Detta är väl beprövad politik som har kortat vårdköerna förut och kan göra det igen.

Varje skattekrona ska ge så mycket välfärd som möjligt. Därför bör effektiviteten, produktiviteten och fördelningen av resurser i svensk sjukvård förbättras. Exempelvis bör den nära vården med primärvården som bas byggas ut. Sverige har fjärde högst sjukvårdskostnader i förhållande till BNP i OECD, och det måste säkerställas att resurserna i högre grad når patienterna på bästa sätt.

Stärk cancervården

Tillgängligheten och effektiviteten i svensk cancervård är för låg. Det finns också stora regionala skillnader i kvalitet och väntetider. Hälften av cancerpatienterna får inte vård i tid. För snart tio år sedan fick Sverige för första gången en nationell cancerstrategi i syfte att kraftsamla mot cancersjukdomarna och det lidande de skapar. Men det finns fortfarande tydliga brister. Därför behövs en ny och utökad nationell cancerstrategi. Antalet personer som överlever cancer ökar, och vården behöver även ta ett helhetsansvar för deras särskilda behov. En ny nationell cancerstrategi kan också stärka svensk cancerforskning och medicinteknisk utveckling.

Trygg förlossningsvård

Dagens vårdkedja mellan mödravård, förlossningsvård och eftervård håller inte ihop. Fler nyförlösta måste återinskrivas akut, andelen förlossningsskador ökar och en större andel barn mår sämre efter förlossningen. Samtidigt uppger de flesta landsting och regioner att tillgången på barnmorskor är otillräcklig. Ingen ska behöva känna sig otrygg eller osäker i mötet med mödravården eller förlossningsvården. Kvinnor som är gravida och deras partner ska få en fullständig bild av vårdförloppet. Möjligheten att själv välja vårdgivare är viktig och att förlossningsvården finns tillgänglig inom rimligt reseavstånd.

Förebygg psykisk ohälsa bland barn och unga

Psykisk ohälsa bland barn och unga är ett stort och växande problem. Enligt Socialstyrelsen har psykisk ohälsa hos barn i åldern 10–17 år fördubblats under de senaste tio åren. I dag har ungefär var tionde pojke eller flicka någon form av psykisk ohälsa. Samtidigt har köerna till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) mer än tredubblats. Konsekvenserna för de drabbade barnen är allvarliga. Det handlar om allt från svårigheter att fullfölja sin utbildning till ökad risk för självmordsförsök. Vi behöver ta tag i problemet redan nu för att motverka att det fortsätter växa i framtiden.

4.1.4 Moderaternas politik för en skola där fler lär sig mer

I Sverige ska egen ansträngning vara avgörande för hur det går i livet. Dina möjligheter ska inte begränsas av varifrån du kommer, var du bor eller vem du är. Vi ska ge alla – inte minst de barn som fått en tuffare start – en chans att lyckas. Få saker spelar större roll för detta än skolan. En skola med höga ambitioner för alla är också förutsättningen för Sverige som kunskapsnation. Sverige ska ha en jämlik skola som fokuserar på kunskap, prioriterar ordning och reda samt sätter den enskilda elevens resultat och ansträngningar i centrum. Skolan ska präglas av höga förväntningar och tydliga krav. Varje elev ska ges rätt förutsättningar att nå kunskapsmålen. Alla ska kunna känna sig trygga i klassrummet, på skolgården och i korridorerna. Så är det inte i dag. Det finns skolor i Sverige där färre än hälften av eleverna når gymnasiebehörighet. Dessa elever löper ökad risk att hamna i utanförskap och drabbas av sociala problem senare i livet. Sverige kan inte ha en skola som är bäst för dem som klarar sig ändå. En av de viktigaste reformerna för att motverka ett växande utanförskap är därför att höja kunskapsresultaten i svensk skola. Genom att stärka skolan lägger vi grunden för en hoppfull framtid för fler. Sverige behöver en utbildningskedja som håller ihop: från förskola och skola till gymnasium och högre utbildning.

Stärk skolans kunskapsuppdrag

Utbildningen i Sverige ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla. Föräldrarna ska veta att när barnen kommer hem från skolan har de lärt sig något nytt i en trygg miljö. Alla elever ska mötas av höga förväntningar och ges det stöd och den stimulans som krävs för att de ska kunna leva upp till dem. Skolan ska också ge bildning och kunskap för livet – inte bara arbetslivet – oavsett bakgrund eller var du går i skolan. Målet för skolan bör vara att Sverige inom tio år ska ligga på topp tio i Pisamätningarna. För att nå dit vill vi öka antalet undervisningstimmar, införa fler karriärlärartjänster och tillföra mer resurser till utsatta skolor och svaga elever. Dessutom vill vi reformera lärarutbildningen med ökat fokus på kunskap och inläring.

Många nyanlända barn som flytt från krig och förtryck har de senaste åren haft sin allra första skoldag runt om i Sverige. Deras väg in i det svenska samhället kommer i stor utsträckning att gå genom skolan. Den svenska skolan står inför stora utmaningar när antalet nyanlända elever ökar snabbt samtidigt som skolresultaten fortfarande är för låga. Under åren framöver kommer det att krävas särskilda ansträngningar för att alla barn i Sverige, oavsett bakgrund, ska få en bra start i livet och en rivstart i vårt skolsystem. Som ett resultat av Alliansens politik har skolresultaten vänt uppåt efter en lång tids nedgång, men det är inte tillräckligt.

Alla skolor ska vara bra skolor

Enligt OECD har Sverige mer problem med ordning och reda i skolan än andra länder. Enligt den senaste undersökningen hade varannan elev kommit för sent minst en gång de senaste två veckorna. 38 procent uppger att det är stökigt i klassrummet och det förekommer att elever har hörselkåpor på sig. Anmälningarna till Skolinspektionen om kränkande behandling ökar. Bristen på ordning drabbar värst dem som redan kommer från utsatta miljöer, t.ex. dem som också har svårt att få studiero hemma. Det finns grundskolor där inte ens hälften av eleverna når gymnasiebehörighet. I vissa fall är det två av tre elever som inte når tillräckliga kunskaper för att gå vidare till gymnasiet. Skolor som år efter år inte klarar sitt uppdrag kan inte få fortsätta. De ska läggas ned. Det gäller både fristående och kommunala skolor. Elever och föräldrar ska ha möjlighet att själva välja – och välja bort – skola för att hitta det alternativ som passar dem bäst.

Ett attraktivt läraryrke

Den akuta lärarbristen är ett av de största hoten mot möjligheten att stärka elevernas kunskaper i skolan. Enligt Skolverkets senaste prognos kommer det att saknas 80 000 lärare i Sverige år 2031. För att lösa detta vill Moderaterna förbättra villkoren och locka fler till yrket. Kvaliteten på lärarutbildningen måste förbättras. Staten behöver ta ännu större ansvar för att säkra kompetensförsörjningen till våra skolor.

Högskola och forskning i världsklass

I Sverige finns universitet och forskning i absolut världsklass. Antalet studenter vid svenska universitet och högskolor är i dag rekordhögt. Alla som vill och har förmåga ska kunna studera vidare. Samtidigt hoppar alldeles för många studenter av i förtid, särskilt från ingenjörsutbildningarna. Lärosätena rapporterar också att allt fler nybörjarstudenter har bristande förkunskaper i matematik. För att Sverige fortsatt ska kunna vara ett av världens rikaste länder måste Sverige ha en utbildningskedja av hög kvalitet. Det gäller hela vägen från förskola och skola, över gymnasium och högskola, till grundforskning, tillämpad forskning och innovation. Under lång tid har näringslivets investeringar i forskning och utveckling minskat, trots att staten under samma tid nästan har fördubblat anslagen. Den utvecklingen behöver vändas.

4.2 I Sverige ska arbete löna sig

Trots att den globala högkonjunkturen stärker svensk ekonomi är tillväxten endast något högre än befolkningsökningen. Därmed undergrävs det långsiktiga utrymmet för höjda löner och högre pensioner. Låg tillväxt omöjliggör också satsningar på välfärden, om inte bidragskostnaderna och skatterna sänks. Låg tillväxt kan också innebära att konkreta reformer inte genomförs. När konkurrensen mellan resurserna skärps finns risk för större utanförskap och lägre tillit i samhället.

Den konsensus som vuxit fram inom forskningen för jämförelse mellan länders tillväxt, säger att världens länder i genomsnitt växer i en takt bestämd främst av teknologiutveckling och att enskilda länder inte kan avvika från denna takt på lång sikt, eftersom teknikutveckling lätt sprids över landgränser. Ett litet land som Sverige kan inte heller, i någon betydande utsträckning, påverka den globala teknologiutvecklingen annat än på mycket speciella områden. Det övergripande målet för tillväxtpolitiken bör

därför vara att minimera gapet till de mest utvecklade länderna på så många sätt som möjligt, och att bidra till den globala teknikutvecklingen på de områden där Sverige har bäst förutsättningar.

En viktig del i att öka svensk tillväxt är att fler jobbar. Då behöver också fler ta det första steget in på arbetsmarknaden. Det är också viktigt att de som i dag arbetar också kan arbeta mer. Det gäller inte minst att få fler kvinnor att arbeta heltid och att få fler att vara beredda att jobba extra när så behövs. Det gäller framför allt i ett läge med stor arbetskraftsbrist, i synnerhet inom offentlig sektor, där det är svårt att få tag på tillräckligt många lärare, sjuksköterskor och socialsekreterare. Vi har av samma anledning inte heller råd att säga nej till den resurs som de erfarna medarbetarnas kompetens utgör. I stället bör de som orkar och vill också förmås att arbeta längre upp i åldrarna. Många både vill och kan jobba längre upp i åren. Då måste arbetsmarknaden uppmuntra och underlätta det. I budgeten för 2019 tog Moderaterna och Kristdemokraterna bort den särskilda löneskatten för äldre – det underlättar för arbetsgivare att ha erfarna medarbetare anställda. Ett längre arbetsliv ställer krav på möjligheter att kunna karriärväxla och ställa om. Särskilt med tanke på automatiseringen och digitaliseringens framfart.

Vägen mot full sysselsättning och ett stigande välstånd går via ett dynamiskt näringsliv där entreprenörer och företagare vill och vågar satsa. För att långsiktigt kunna möta såväl utanförskap som integrationsproblem behövs fler jobb i växande företag och goda villkor för långsiktiga och aktiva ägare. Därför har det varit viktigt att sänka trösklarna för företagande och göra det enklare att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige. För att ekonomin ska kunna hantera de påfrestningar den utsätts för i form av t.ex. konjunkturella störningar, demografiska förändringar och strukturomvandlingar bör både arbetskraften och företagen ha en god anpassningsförmåga. Ett bra företagsklimat där nya företag kan starta, och etablerade företag växa, är därför centralt för både sysselsättningen och reallöneutvecklingen.

Sverige har i många avseenden goda förutsättningar för tillväxt. Befolkningen är välutbildad och tar snabbt till sig ny teknik. Näringslivet är innovativt med omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet och det finns en god finansiell kapacitet. Det är dock viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar av näringslivsklimatet för att upprätthålla en stark position för svenskt näringsliv i den alltmer integrerade världsekonomin. I den meningen innebär den senaste mandatperioden fyra förlorade år.

På lång sikt avgörs vår välståndsutveckling dels av teknikutvecklingen i världen i stort, alltså hur den s.k. teknikfronten utvecklas, samt hur nära vi ligger denna teknikfront. Som ett litet land har Sverige svårt att påverka den globala teknikutvecklingen annat än i vissa begränsade sektorer. Däremot kan vi påverka hur snabbt Sverige tar till sig ny teknik och hur väl de befintliga resurserna utnyttjas. Att produktivitetens utvecklingen i världsekonomin har varit svag det senaste decenniet är ett problem också för Sverige, men något som vi har väldigt svårt att påverka. Att Sverige sedan 2014 dock verkar ha tappat mark – vad gäller utvecklingen av tillväxt per capita – i förhållande till andra liknande länder, och att denna negativa utveckling ser ut att fortsätta, är däremot ett politiskt misslyckande. För att vända denna utveckling krävs en politik som bättre värnar Sveriges tillväxtförutsättningar och som möjliggör reformer som också på lång sikt ser till att Sverige utvecklas väl.

4.2.1 Moderaternas politik för fler i arbete

Moderaterna är ett parti för dem som jobbar, för dem som vill jobba och för dem som har jobbat. Full sysselsättning är centralt för vårt nuvarande och framtida välstånd, men det är mer än så. Det är också en fråga om vilket samhälle vi vill ha. När det lönar sig att arbeta blir det tydligt att det är rätt att anstränga sig för att skapa en bättre tillvaro för sig själv och för andra.

Problemen som står i vägen för att Sverige ska nå full sysselsättning skiljer sig över tid. Under åren 2006 till 2014 var alliansregeringens viktigaste uppgift att bryta det breda utanförskapet som drabbade människor som förtidspensionerades och sjukskrevs bort från arbetsmarknaden. För att bryta den negativa utvecklingen krävdes genomgripande strukturreformer som ökade arbetsutbudet, förstärkte möjligheterna till återgång i arbete och gjorde det mer lönsamt att arbeta. Som ett resultat av Alliansens reformer minskade utanförskapet med en fjärdedel. Nu har utmaningen skiftat och det är främst utomeuropeiskt födda och personer med lägre utbildning som hamnar utanför. Under de kommande åren är det därför helt avgörande att politiken tar ytterligare steg och genomför nödvändiga reformer för att förhindra att människor hamnar i långvarigt bidragsberoende. Moderaterna och Kristdemokraterna tog viktiga steg i budgeten för 2019 genom att bl.a. sänka skatten på inkomster, så att det lönar sig bättre att gå från bidrag till jobb – men mer behöver göras. Detta blir särskilt viktigt om konjunkturen vänder nedåt.

Öka drivkrafterna för utbildning, entreprenörskap och företagande

Moderaterna vill skapa ett gott företagsklimat i allmänhet, och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet, för att Sverige ska kunna dra nytta av de möjligheter som globaliseringen ger och möta de utmaningar globaliseringen ställer oss inför. Fyra av fem nya jobb skapas i små och medelstora företag. Att de ges goda förutsättningar att starta, verka och växa är helt avgörande för att fler ska få ett jobb att gå till. Villkoren för företag som verkar i Sverige måste vara konkurrenskraftiga jämfört med villkoren i andra länder.

Alliansregeringen förbättrade tillväxtförutsättningarna avsevärt. Bolagsskatten och socialavgifterna sänktes och de ekonomiska drivkrafterna för att driva företag förbättrades. Den rödgröna regeringens politik har däremot gått i motsatt riktning, med höjda kostnader på arbete och ökat regelkrångel. För att stimulera tillväxten krävs i stället att villkoren för att starta, driva och utveckla företag kontinuerligt förbättras. Budgeten för 2019 innebär sänkt skatt för alla som arbetar, att färre betalar statlig inkomstskatt – utbildning och ansträngning ska löna sig. Dessutom underlättas entreprenörers generationsskiften. Moderaterna kommer att fortsätta arbetet med att förbättra drivkrafterna till utbildning, arbete, entreprenörskap och företagande, bl.a. genom en stor skattereform.

Det måste bli enklare att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige. Entreprenörer ska ha förutsättningar att vilja och våga satsa på sina idéer. Arbetet med att genomföra regelförbättringar ska prioriteras, både här hemma och på EU-nivå. Exempelvis behöver reglerna för personaloptioner förbättras. Skatter ska inte sätta käppar i hjulet för företag som vill växa. För att ta vara på den nya teknikens möjligheter och utveckla Sveriges internationella konkurrenskraft behövs en sammanhållen och offensiv digitaliseringspolitik. Moderaterna vill att Sverige ska bli världsledande på att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Ska vi klara välfärdens utmaningar på längre sikt behöver villkoren för företagens investeringar förbättras och skatterna på arbete minska. Skattesystemet ska belöna ansträngning, minimera särbehandling och kryphål samt uppfattas som legitimt. Då kan fler investeringar hamna i Sverige. Moderaternas skattereform ska främja detta.

Bättre drivkrafter till arbete kräver bidragsreform

Drivkrafterna för att arbeta måste vara starkare än drivkrafterna att stå utanför arbetsmarknaden. Om en arbetstagare är sjuk eller av andra skäl inte kan arbeta ska det finnas ett trygghetssystem som fungerar. Men för den som kan arbeta ska det alltid vara lönsamt att ta ett jobb och bidra till det gemensamma. Moderaterna vill se starka drivkrafter att arbeta, med lägre skatt på arbetsinkomster och bidrags- och transfereringssystem som främjar arbetslinjen. Den mest betydande uppgiften på svensk arbetsmarknad i dag är att bryta det utanförskap och det bidragsberoende som drabbar människor som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har svårt att komma in. Ett viktigt steg för att stärka arbetslinjen är därför att reformera systemet för försörjningsstöd. Det behövs tydliga krav på aktivitet och motprestation för att få bidrag. Ett grundläggande krav på den som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet är att den arbetsökande aktivt söker jobb och står till arbetsmarknadens förfogande.

Allt fler av de som inte jobbar får nu sin försörjning från andra system än arbetslöshetsförsäkringen. Därför krävs en större bidragsreform som tar ett helhetsgrepp kring bidragssystemen för att stärka arbetslinjen också i försörjningsstödet och etableringsersättningen. Moderaterna ser behovet av en bidragsreform som inkluderar ett bidragstak för att förhindra att bidrag kan staplas på varandra så att det inte lönar sig att gå från bidrag till arbete och regler om kvalificering in i bidragssystemen för de som kommer till Sverige. En sådan bidragsreform bör dessutom innehålla en reformering av a-kassan och aktivitetsstödet.

Arbetslöshetsförsäkringen reformerades under alliansregeringen i syfte att uppmuntra till arbete, öka sysselsättningen och stärka dess roll som omställningsförsäkring. Enligt ekonomiska bedömare som Konjunkturinstitutet och Riksbanken leder reformer av detta slag till ett ökat deltagande på arbetsmarknaden och därmed till ökad sysselsättning. Höjningen av arbetslöshetsförsäkringen som den förra regeringen genomförde 2016 har en motsatt effekt. En tidig hög ersättning riskerar att förlänga arbetslöshetsperioderna eftersom människor skjuter upp sitt jobbsökande eller ställer för höga krav för att acceptera ett nytt jobb. Finanspolitiska rådet bedömer att den tidigare regeringens höjning leder till 27 000 färre jobb. Det är viktigt att värna a-kassans roll som omställningsförsäkring, och Moderaterna vill därför att utformningen av arbetslöshetsförsäkringen reformeras så att taknivåer och avtrappning tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb.

Locka fler talanger till Sverige

Svenska företag vittnar om problem med rekrytering och tillgång till kapital i framför allt tidiga faser. Därför är det centralt att se över hur investeringar och företagande kan löna sig bättre i Sverige. För snabbväxande globala bolag krävs också bättre villkor för internationella rekryteringar. Därför vill Moderaterna se bättre regler för personaloptioner i tillväxtföretag. Vi vill dessutom se över systemet för arbetskraftsinvandring för att förenkla och snabba på internationella rekryteringar.

Sverige kan stoltsera med stora exportföretag, innovativa start-ups och framgångsrika it-bolag. Vårt välstånd kommer att bygga på att fler företag kan rekrytera och behålla högkvalificerad arbetskraft från både Sverige och andra länder. Statistik från Tillväxtverket visar att sju av tio företag som vill växa i Sverige hindras på grund av kompetensbrist. Den bilden bekräftas av Arbetsförmedlingen, som pekat på en alltmer utbredd brist på kvalificerad arbetskraft. Moderaterna vill bl.a. sätta stopp för kompetensutvisningar och se ett talangvisum för högkvalificerad arbetskraft. Inte minst behöver handläggningstiderna hos Migrationsverket kortas när det gäller människor som kommit hit för att arbeta.

Förbättrad matchning

Svensk arbetsmarknad präglas av stora matchningsproblem. Samtidigt som många har svårt att få jobb larmar företag om enorma rekryteringsproblem. Detta hämmar både ekonomisk utveckling och jobbskapande samtidigt som utanförskap permanentas för personer som aldrig får chansen att visa vad de går för på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har i dag i uppgift att identifiera den arbetssökandes profil och att matcha den mot arbetsmarknadens behov, samt att identifiera vilka insatser som krävs för att någon ska bli anställningsbar. Men i dag sker matchningen i hög grad på andra sätt, inte sällan genom fristående aktörer. Uthyrningsföretag spelar en växande roll, också som förmedlare av arbetskraft. Enligt SCB förmedlades bara 15 procent av alla jobb 2017 genom Arbetsförmedlingen. Det är bra att Arbetsförmedlingen nu ska göras om. Moderaterna menar att myndigheten ska läggas ned i sin nuvarande form till förmån för en mindre och vassare myndighet som fokuserar på att rusta långtidsarbetslösa till jobb och att andra aktörer, som är bättre på det, behöver spela en större roll när det gäller matchningen.

En omstrukturering av Arbetsförmedlingen är dock ett komplicerat arbete, särskilt när det finns stor sannolikhet att Sverige är på väg in i en lågkonjunktur. Att regeringen och stödpartierna är oeniga om hur omstruktureringen ska ske är mycket oroande. En minskning av kontor kräver nya sätt att samordna och samlokalisera myndighetsservicen. Innan ett nytt system är på plats så bör man dock vara försiktig med att lägga ned kontor, i synnerhet på de platser där en nedläggning innebär att människor kommer att stå utan den hjälp som de behöver. Det måste alltid finnas service nära medborgarna. Ogenomtänkta förändringar som genomförs utan att nya system finns på plats riskerar inte bara att slå mot de som använder Arbetsförmedlingens tjänster, utan riskerar även att vältra över ett stort ansvar på Sveriges kommuner som får ta smällen ekonomiskt.

Statens insatser bör fokusera på dem som har svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden. De arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med god chans att på egen hand få ett jobb kan därmed reduceras, arbetsmarknadspolitiken kan vässas och riktas mot de som har störst behov.

Nästan var sjätte elev som lämnar årskurs nio i dag gör det utan fullständiga betyg. Det är ungdomar som är födda i Sverige och har gått i svensk skola hela sitt liv, men det är även nyanlända som bara gått ett par eller inga år alls i svensk grundskola. Totalt handlar det om nästan 19 000 elever varje år, och andelen har ökat de senaste tre åren. Elever som inte har gymnasiebehörighet hamnar på gymnasiets introduktionsprogram. Nyanlända ungdomar får oftast gå språkin introduktion som är det snabbast växande gymnasieprogrammet. Introduktionsprogrammen har stora problem med att lyckas ge

eleverna gymnasiebehörighet. En utvärdering från Skolverket visar att endast 30 procent av eleverna har gått vidare till ett nationellt gymnasieprogram tre år efter att de började på språkintrouktion. Nästan hälften hade slutat gå på gymnasiet helt och hållet.

Svensk gymnasieutbildning ska inte vara en återvändsgränd. Den ska leda till arbete eller vidare utbildning. Kopplingen mellan utbildning och arbete behöver stärkas. Vi vill inrätta en tvåårig yrkesskola samtidigt som alla gymnasieprogram ska kunna erbjuda högskolebehörighet. Vi vill dessutom stärka gymnasiets introduktionsprogram, öka antalet yrkescollege, få fler lärlingsutbildningar samt utveckla studie- och yrkesvägledningen.

Ta till vara erfarna medarbetare

Vi lever i genomsnitt 20 år efter pensioneringen. Det är en fantastisk utveckling som kräver en förändring i synen på ålder. Det är viktigt att politiken visar förståelse och respekt för att äldre inte är en homogen grupp människor med samma behov och önskemål. Det behöver skapas fler vägar för att underlätta för människor att leva det aktiva liv de vill leva. Många vill stanna kvar ett eller flera år längre på arbetsmarknaden, och då ska politiken underlätta för det. Budgeten för 2019 innebär att den särskilda löneskatten för äldre tas bort – det underlättar för arbetsgivare att knyta till sig och fortsatt ha erfarna medarbetare anställda.

4.3 I Sverige ska alla vara en del av samhället

Sverige ska vara ett öppet land mot omvärlden. Hit har människor kommit i generationer för att arbeta och bidra till vårt samhälle. Sverige har också tagit ett stort ansvar för människor på flykt. Det ska vi vara stolta över. Men att bejaka öppenhet mot omvärlden är inte detsamma som oreglerad invandring. Att ha en rättssäker och reglerad invandring innebär att ett nej ska vara ett nej. Lika viktigt är att ett ja ska vara ett ja – det ska bära löfte om en riktig möjlighet att bygga sin framtid i vårt land.

Sverige misslyckas i dag i båda delar. Det är allvarligt. Följden av detta misslyckande är ett växande utanförskap. Personer som vistas i Sverige utan tillstånd fortsätter sina liv i skuggsamhällen, medan de som har rätt att stanna löper stor risk att fastna i bidragsberoende på en alltmer tudelad arbetsmarknad. Att lösa integrationsproblemen kommer inte att vara lätt, och det kommer att ta tid. Men det är inte omöjligt. Moderaterna är det enda partiet som har en sammanhållen integrationspolitik. Vi kommer att göra allt för ett samhälle där var och en får möjlighet att växa av egen kraft. Men där vi också möjliggör för fler människor att bidra.

4.3.1 Moderaternas politik för bättre integration

Med egen ansträngning ska den som kommer till Sverige kunna gå från nyanländ till nyanställd och slutligen bli ny medborgare. Det handlar om arbete, utbildning och att behärska svenska språket. Men det handlar lika mycket om jämställdhet, individuella fri- och rättigheter och delaktighet i det svenska samhället. Det här är vad vi bör förvänta oss av alla människor som bor i Sverige, och det svenska medborgarskapet måste bygga på denna grund. Det gäller lika för alla.

Fokus på språk, jobb och utbildning från dag ett

Språket är helt centralt för att komma in i det svenska samhället och för att möjliggöra arbete och egen försörjning. Språkutbildning och samhällsorientering ska därför ske redan under asyltiden. Den som söker asyl i Sverige ska också så snabbt som möjligt kunna börja jobba. För att underlätta detta är det viktigt att få en överblick över den enskildes utbildning, erfarenheter och kunskaper. Därför vill Moderaterna införa en obligatorisk kompetenskartläggning direkt vid ankomst till Sverige. Den som inte deltar i anvisade åtgärder ska kunna få sin ersättning nedsatt.

Snabbare etablering

Etableringsprogrammet har nyligen gjorts om eftersom det inte gett tillfredsställande resultat, men Moderaterna anser att det behövs fler förändringar av programmet för att de människor som är nya i Sverige snabbare ska gå från etablering till egen försörjning. Det gäller tydligare krav på att lära sig svenska och på att utbilda sig för att möta kraven på svensk arbetsmarknad. Närmare hälften av alla som är inskrivna i etableringsuppdraget har en förgymnasial utbildning. Vägen till ett jobb kommer därför ofta att behöva gå via den kommunala vuxenutbildningen. Inom ramen för migrationsöverenskommelsen 2015 drev Moderaterna på för en utbildningsplikt för vuxna nyanlända med kort utbildning. En form av utbildningsplikt har nu införts. Resultatet är hittills blygsamt. Dessutom är innehållet i utbildningsplikten oklart och behöver förtydligas. Eftersom Arbetsförmedlingen har stora brister och resultaten för nyanländas etablering i Sverige inte är tillfredsställande anser vi att de kommuner som vill bör kunna ta över ansvaret för integrationen och etableringen av nyanlända.

Inträdesjobb – ett sätt att lära sig jobbet på jobbet

Ett stort hinder för många som befinner sig i utanförskap är att deras kunskaper inte räcker till på den svenska arbetsmarknaden. Att få det där första jobbet efter att man gått klart en utbildning eller nyligen kommit till Sverige är ovärderligt. För att stärka integrationen och för att fler ska kunna lämna utanförskap för jobb är vi öppna för att införa en ny förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen om inte arbetsmarknadens parter genomför hållbara lösningar. Inträdesjobben sänker kostnaden att anställa och gör att fler vågar satsa på en tidigare oprövad person. Lönen uppgår till 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön per månad. 30 procent av arbetstiden anses därmed gå till att lära sig arbetet eller utbildning. För att ytterligare sänka anställningskostnaden slopas arbetsgivaravgiften för den som har ett inträdesjobb.

En arbetslinje i bidragssystemen

I dag är det inte tillräckligt lönsamt att gå från bidrag till arbete. En publicerad rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) stärker bilden av att de ekonomiska drivkrafterna att gå från bidrag till arbete är alltför svaga – och ibland till och med negativa – bland personer som får sin huvudsakliga inkomst från etableringsersättningen eller från försörjningsstödet. Detta gäller i synnerhet för familjer med barn. I Sverige ska en självklar princip gälla: ingen som kan jobba ska tjäna mer på bidrag än på arbete. För att säkerställa att det alltid ska löna sig att arbeta vill vi införa ett bidragstak som omfattar personer som har etableringsersättning eller

försörjningsstöd av arbetsmarknadsskäl. Inom försörjningsstödet ska det alltså inte omfatta den som är sjuk eller av andra sociala skäl inte kan arbeta. Den exakta utformningen behöver utredas men den grundläggande principen ska vara att ingen som kan jobba ska tjäna mer på bidrag än på arbete.

Försörjningsstödet, eller socialbidrag som det också kallas, är tänkt som det yttersta skyddet när andra möjligheter är uttömda. För många arbetslösa har det dock blivit en långvarig försörjning, inte minst för utrikes födda kvinnor som ofta är överrepresenterade i försörjningsstödet. Att bryta beroendet av försörjningsstöd är därför inte bara centralt för att bekämpa utanförskapet, utan också en jämställdhetsfråga. Socialtjänstlagen bör därför skärpas så att alla kommuner ställer krav på motprestation, normalt på heltid, för den som får försörjningsstöd. Dagens aktivitetskrav bör också få större inslag av jobbsökande. Det ska t.ex. ställas krav i alla kommuner på att den som har försörjningsstöd, men som kan arbeta, ska söka arbete i hela landet. Aktivitetskraven i socialtjänstlagen bör även utökas.

Den som uppbär föräldrapenning och söker kompletterande försörjningsstöd, ofta nyanlända kvinnor, ska åläggas ett krav på att delta i exempelvis språkinsatser. Den som inte fullföljer sin motprestation bör inte kunna räkna med fullt bidrag.

Försörjningsstödet ges fortfarande på familjenivå, och utbetalning sker inte sällan till mannen i familjen. Möjligheterna att individualisera inkomstgränserna för arbetsinkomster i försörjningsstödet bör därför ses över så att försörjningsstödet betalas ut jämlikt. Att pröva personer individuellt för ytterligare bidrag, med krav på motprestation, skulle vara ett sätt att markera kvinnors individuella rättigheter och stärka inflytandet över familjens ekonomi.

När våra ersättnings- och bidragssystem byggdes upp togs inga hänsyn till att stora migrationsströmmar kunde vara bromsklossar för integration, eller till och med påverka systemens legitimitet. Bidragen fick därför till stor del en bosättningsbaserad, i stället för en arbetsbaserad, utformning. I vår tid innebär det att nyanlända och invandrare som aldrig haft ett jobb ges tillgång till stora delar av socialförsäkringssystemen, utan att ha arbetat och betalat skatt. Moderaterna anser att detta behöver förändras. Vi menar att nyanlända i större grad successivt ska arbeta sig in i rätten till olika bidrag och sociala ersättningar. Det skulle stärka drivkrafterna för arbete och integration och minska den ekonomiska belastningen på systemen. Full tillgång till svenska bidrag och förmåner bör man enbart få genom eget arbete eller genom permanent och laglig bosättning i landet. Den exakta utformningen är något som bör utredas noggrant så att vi får ett långsiktigt och hållbart bidragssystem.

Undantaget för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i kvalificeringsregeln för garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning bör också tas bort. Samma kvalificeringsregler ska gälla lika för alla i Sverige.

För nyanlända kvinnor tar etableringen längre tid än för nyanlända män. En förklaring är att kvinnorna tar ett större ansvar för barn och familj. Det är också uppenbart att det nuvarande regelverket i föräldraförsäkringen försenar inträdet på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor. Under de första två åren i Sverige utgörs närmare 40 procent av de nyanlända kvinnornas totala inkomst av ersättningar såsom föräldrapenning, sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Motsvarande andel bland männen är 7 procent. För att stärka arbetslinjen för dem som aldrig fått sitt första jobb, och inte minst utrikes födda kvinnor, bör kvalificering genom arbete krävas för full föräldrapenning.

Krav på att lära sig svenska och Sverige

Svenska språket är nyckeln till det svenska samhället – till arbete, social rörlighet och förståelse för våra institutioner. Moderaterna vill införa tydliga krav på att invandrare ska lära sig grundläggande svenska, så att den som kommit till Sverige snabbare kan gå från nyanländ till nyanställd och slutligen bli ny medborgare. Utrikes födda barn har i dag inte samma förutsättningar att klara skolan som de som fötts i Sverige.

Språkkunskaperna är ofta sämre och förkunskaperna inom olika ämnen kan variera beroende på hur den tidigare skolgången sett ut. Alltför många barn som växer upp i utsatta miljöer löper stor risk att ärva sina föräldrars problem och utsatthet. En bra skola som kan rusta alla barn, oavsett bakgrund, med goda kunskaper är därför central för att ge nyanlända barn en chans att bygga en framtid på egna meriter.

Under de första åren i Sverige läser nyanlända svenska för invandrare (sfi) som en del av etableringsplanen. Dagens språkutbildning fungerar inte tillfredsställande och många avbryter sina studier eller läser i många år utan att göra tillräckliga framsteg. Det bör därför ställas högre krav på deltagare i sfi. Varje person som påbörjar sfi ska få en individuell prestationsplan som uppskattar tiden det kommer att ta att slutföra varje kurs och studieväg. Prestationsplanen ska utformas med hänsyn till den studerandes förkunskaper, såsom tidigare utbildning. Vid avbrutna studier eller studier som inte fullföljs med godkända studieresultat inom den angivna tidsramen aktualiseras ett åtgärdssystem som innebär att individer kan få en varning och ytterst delvis eller helt indragen etableringsersättning.

Att förstå det samhälle man är på väg in i är en succesiv process, men också en förutsättning för att lyckas. Samhällsorienteringen behöver därför inledas redan under asylprocessen och vara obligatorisk från dag ett samt spegla olika dimensioner av det svenska samhället. Den ska tydligt befästa vikten av det svenska språket, eget arbete samt de rättigheter och skyldigheter som gäller här. För att uppnå detta bör regler och riktlinjer för samhällsorienteringen skärpas.

I dag är kommunerna ansvariga för att genomföra samhällsorienteringen. En översyn som genomförts av Länsstyrelsen i Jönköpings län har konstaterat att det finns stora skillnader i omfattning, innehåll och kvalitet i utbildningen. Vi anser därför att det behövs en tydligare styrning med nationella kursplaner som tydligt anger samhällsorienteringens innehåll och mål. Kursplanerna bör säkerställa att frågor om rättigheter och skyldigheter, jämställdhet, barns rättigheter och hedersproblematik får större tyngd än i dag. Ett standardiserat och kvalitetssäkrat material för undervisning bör också ses över. I samband med att nationella kursplaner införs krävs även någon form av tillsyn för att säkerställa att verksamheterna följer det uppsatta innehållet och målen.

I dag finns ingen obligatorisk samhällsinformation till nyanlända barn och unga nyanlända. Vi menar att alla barn i Sverige bör känna till sina grundläggande rättigheter och vilka värderingar vi värnar och eftersträvar i Sverige. Därför vill Moderaterna se över möjligheterna att genomföra en kortare samhällsorientering vid mottagandet av en asylsökande eller nyanländ elev vid grund- och gymnasieskolor. Samhällsorienteringen ska vara anpassad till elevens ålder. Särskild vikt ska läggas vid frågor som demokrati, allas lika värde, barns rättigheter och jämställdhet.

Skolan ska vara bäst för dem som behöver den mest

Skickliga lärare ska ha bra betalt. Sveriges lärare ska därför känna sig trygga med att de riktade lönehöjningar som görs i dag ska fortsätta att gälla. För att göra läraryrket mer

attraktivt behövs även goda möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket. Alliansregeringen införde därför karriärlärartjänster, och målet var att fler än var femte lärare med pedagogisk högskoleexamen skulle få möjlighet till en förstelärartjänst. Moderaternas och Kristdemokraternas budget för 2019 innebar en utbyggnad av antalet karriärtjänster. Moderaterna vill fortsätta bygga ut antalet karriärtjänster i utanförskapsområden.

Allt fler skolor anställer nu lärarassistenter för att avlasta lärarna med administrativt arbete så att de kan fokusera på kärnverksamheten – undervisningen. Arbetsuppgifterna handlar om att organisera nationella prov, boka lokaler, planera in föräldrasamtal, frånvaroadministration m.m. Detta är en positiv utveckling som bidrar till att uppvärdera läraryrket. Jobbet som lärarassistent kan också vara en första väg in i arbete i skolans värld för ungdomar. I utanförskapsområden är behovet av administrativ avlastning ofta särskilt stort. Undervisningen kräver mer tid och det finns fler elever med sociala problem som kräver extra mycket samverkan mellan elevhälsa, föräldrarna och andra myndigheter. Arbetsmiljön för lärarna på dessa skolor är också en anledning att många skickliga lärare väljer bort att jobba där, då timmarna inte räcker till för att klara den höga arbetsbelastningen. Därför behövs resurser för att fler lärarassistenter kan anställas i landets mest utsatta områden.

För barn som har halkat efter eller är i riskzonen har insatser visat sig ge större effekt ju tidigare de genomförs. Förskolans uppgift att förbereda inför skolstarten är därmed särskilt viktig för barn som kommer från studieovana hem eller utsatta miljöer. Förskolan kan även spela en stor roll för barnens möjligheter att tidigt lära sig svenska. Men många elever är på grund av att deras föräldrar inte arbetar utestängda från de fördelar en fungerande förskola kan ge dem. Moderaterna vill därför, när ekonomin tillåter, utöka rätten till förskola till 30 timmar i veckan för barn med föräldrar som får långvarigt försörjningsstöd eller som är arbetslösa.

Av de elever som invandrat till Sverige efter skolstart blev färre än hälften behöriga till gymnasiet läsåret 2016/17. Av de elever som Skolverket definierar som nyinvandrade och som har varit i Sverige kortare än fyra år, blev färre än var tredje elev behörig. Erfarenheten visar att mycket få av dessa elever kommer att klara av att läsa in en hel gymnasieutbildning, men också att introduktionsprogrammen inte fungerar så som det var tänkt. Därför vill vi, vid sidan av dagens treåriga nationella gymnasieprogram, att det ska inrättas en tvåårig yrkesskola på gymnasial nivå, där fokus ligger på yrkesämnen och för nyanlända svenska. Det ska alltid gå att välja till kurser för att uppnå gymnasiebehörighet och om man blir behörig växla över till ett gymnasieprogram.

Motverka hedersförtryck

I Sverige ska ingen ha rätt att hindra någon annan från att gå ut och röra sig fritt, träffa kompisar, besöka ett badhus, jobba eller skaffa sig en utbildning. Men i dag lever många vuxna och barn under hedersrelaterat våld och förtryck. Att blunda för hedersvåld och hedersförtryck är att svika de människor som är utsatta. När värderingarna om jämställdhet och frihet utmanas så måste det motverkas dels genom en livskraftig värderingsdebatt, dels genom konkret politik. Det svenska samhället behöver arbeta mer aktivt med att motarbeta ojämställdhet samt stödja människor och organisationer som verkar för jämställdhet och respekt för individens frihet i alla delar av Sverige.

I dag finns inget specifikt hedersbrott i brottsbalken, även om en del handlingar som utförs i hederns namn är kriminaliserade. Straffen fångar dock inte upp brottens allvar. Vi vill därför införa en särskild brottsrubricering för hedersbrott där kontexten och sammanhanget ges en större betydelse: gärningar som begås av flera olika personer i samförstånd ska exempelvis omfattas. Vid sidan av en sådan ny brottsrubricering vill vi också införa en regel som innebär att hedersmotiv ska utgöra en försvårande omständighet när straff mäts ut.

Förekomsten av s.k. moralpoliser i vissa förortsområden är oacceptabel. Kvinnor vittnar om att de tvingas följa informella regler som upprätthålls av män, och även i viss mån kvinnor, bosatta i samma område. Begränsningarna kan avse klädsel, vart man rör sig, var man sitter i en servering eller om man exempelvis dricker alkohol. Tvånget upprätthålls genom alltifrån ovälkomna påpekanden till hot och trakasserier. Denna form av hedersrelaterade kränkningar som begränsar kvinnors frihet och trygghet måste motverkas med samhällets fulla kraft. Moderaterna vill därför införa ett särskilt brott – olaga frihetsbegränsning – som förbjuder tvång och otillbörliga påtryckningar som syftar till att upprätthålla heder. Vidare vill vi begränsa moralpolisernas tillträde till allmänna platser genom en möjlighet att meddela tillträdesförbud för personer som skapar otrygghet och begränsar andra personers rörelsefrihet i hederns namn.

4.3.2 Moderaternas politik för en långsiktigt hållbar migrationspolitik

Att bejaka öppenhet mot omvärlden är inte detsamma som oreglerad invandring. Sverige har tagit och tar ett stort ansvar för människor på flykt. Vi har i många år varit ett av de länder i EU som har haft högst mottagande av asylsökande i relation till folkmängd. Sverige har de senaste fem åren tagit emot 320 000 asylsökande. Vi hör fortsatt till de EU-länder som tar emot flest asylsökande ställt mot folkmängd. I fjol var vi på sjätte plats i EU, i förhållande till folkmängden, och året dessförinnan på sjunde plats. Migrationspolitiken måste utformas med hänsyn till det stora flyktingmottagande vi haft och de omfattande integrationsproblem vi har. Därför behöver Sverige ta emot färre asylsökande och ha en permanent skärpt lagstiftning. Lagar och regler ska vara utformade på ett sätt som ligger i linje med andra länder i vår närhet. Vårt asylsystem ska vara rättssäkert och förutsägbart.

En ny permanent skärpt migrationslagstiftning bör arbetas fram under denna mandatperiod genom en bred parlamentarisk utredning, som tar ett helhetsgrepp på migrationspolitiken i Sverige. En sådan utredning bör tillsättas omedelbart. Tills ny lagstiftning finns på plats bör den tillfälliga lagen förlängas. De stora farhågor som framförts av flera av remissinstanserna med anledning av förlängningen av den tillfälliga lagen tar vi på stort allvar. Många betonar vikten av ett sammanhållet system fritt från särlösningar och med noggranna konsekvensanalyser. Vi är också oroade över att regeringen i samband med att den tillfälliga lagen förlängs vill göra regelverket kring anhöriginvandring mer generöst.

Att den som nekas uppehållstillstånd återvänder till sitt hemland är viktigt för att upprätthålla en reglerad invandring. Hur många människor som vistas i landet utan tillstånd är svårt att bedöma. Bara de senaste tre åren har Migrationsverket till polisen överlämnat ca 25 000 återvändandefall. Det rör sig då om personer som inte vill återvända frivilligt och i de flesta fall har gått under jorden. Polisen har i sin tur mycket svårt att verkställa utvisningsbeslut. Om man inte återvänder frivilligt, måste återvändandet ske genom myndigheternas försorg. Ett stort problem i dag är bristen på

förvarsplatser. Denna brist försämrar förutsättningarna för ett väl fungerande återvändandearbete. I budgeten för 2019 tillförde Moderaterna och Kristdemokraterna därför 100 miljoner kronor till en ökning av antalet förvarsplatser.

Uppvärdera det svenska medborgarskapet

Det svenska medborgarskapet står för samhörighet med Sverige och bidrar till sammanhållningen i vårt samhälle. Människor som har sin framtid i Sverige ska ha goda möjligheter att bli medborgare och fullt ut vara en del av samhället, bidra och ta ansvar. Medborgarskapet ska också vara en stark drivkraft till integration. Att ställa krav på grundläggande språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället ska därför vara en bärande del för möjligheten att bli svensk medborgare.

Det svenska språket förenar människor i Sverige, oavsett bakgrund. Det har stor betydelse för integrationen, liksom för möjligheten att ta del av de rättigheter, möjligheter och skyldigheter som följer med medborgarskapet. Samma sak gäller grundläggande kunskaper om vårt samhälle. För medborgarskap i Sverige bör det därför ställas krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället. Dessa kunskaper ska kunna visas både genom prov och på andra vis, t.ex. genom godkända betyg från universitetskurser. Möjlighet till dispens från kraven bör finnas exempelvis på grund av ålder, hälsa eller olika funktionsnedsättningar.

Egen försörjning har stor betydelse för integrationen och för människors möjligheter att växa. Tidigare fanns ett krav på försörjning för medborgarskap. Vi vill att ett återinförande ska utredas, inte minst så att reglerna om medborgarskap hänger ihop med andra delar av integrationspolitiken. Kravet skulle exempelvis kunna vara att den huvudsakliga inkomsten inte utgörs av försörjningsstöd.

I dag krävs som huvudregel fem års hemvist i Sverige för medborgarskap. För statslösa och flyktingar gäller fyra år och för nordiska medborgare två år. 2015 införde Sverige ett asylsystem med tillfälliga uppehållstillstånd, och Moderaterna vill att det ska gälla även framöver. Det innebär att tidpunkten för förvärv av permanent uppehållstillstånd respektive svenskt medborgarskap med dagens regler i många fall kan komma att ligga mycket nära varandra. Permanent uppehållstillstånd bör dock vara ett steg på vägen till ett medborgarskap. Två års förlängning av hemvisten skulle innebära sju år som huvudregel och sex år för statslösa och flyktingar. En sådan förändring skulle också medföra att våra regler bättre harmoniserar med motsvarande regler i andra jämförbara länder.

Arbete och egna ansträngningar ska alltid löna sig. Det gäller även vid möjligheten att bli svensk medborgare. Vi vill därför införa en möjlighet att förvärva medborgarskap två år tidigare för den som jobbar och försörjer sig själv. Det ska fortsatt krävas tillräckliga kunskaper i svenska och om det svenska samhället.

Grundläggande kunskaper i svenska har stor betydelse för integrationen. Vill man få permanent uppehållstillstånd och slutligen bli svensk medborgare är det därför rimligt att man också lär sig grundläggande svenska. Moderaterna vill att grundläggande kunskaper i svenska språket ska vara ett krav för att få såväl permanent uppehållstillstånd som medborgarskap.

Effektiva och värdiga boenden

Migrationsverket bör i större utsträckning än i dag ha asylboenden i större anläggningar. Det ger förutsättningar att frigöra platser i de lägenheter som Migrationsverket hyr runt

om i landet. Därtill är det rimligt med en inbromsning vad gäller utflyttning från asylboenden till de kommuner som har mycket stora problem att ordna lämpliga bostäder för nyanlända. Vi vill också att kommuner som inte klarar att ta fram bostäder till nyanlända, ges möjlighet att betala för en plats på ett asylboende för en viss period.

Att ha ett värdigt boende under den första tiden i Sverige, innan beslut om uppehållstillstånd meddelats, är viktigt och minskar risken för trångboddhet och segregation bland nyanlända. En effekt av trångboddhet är att människor riskerar att hamna utanför och att vägen in i samhället försvåras. Moderaterna vill därför att det ska ställas krav på att det egna boendet är värdigt och acceptabelt ur ett boendesocialt perspektiv. Vi vill även göra en översyn av effekterna av lagen om eget boende (EBO).

4.4 I Sverige ska vi vara klimatsmarta

Klimatutmaningen är global. Det innebär att vi i Sverige måste möta den på både ett internationellt och ett nationellt plan. Efter fleråriga förhandlingar är det mycket glädjande att världens länder år 2015 enades om ett klimatavtal i Paris. Genom avtalet har länderna förbundit sig till att hålla den globala ökningen av medeltemperaturen väl under två grader och göra ansträngningar för att den inte ska överstiga en och en halv grad. Huruvida tvågradersmålet går att nå beror på en rad faktorer, såsom globalt samarbete, när utsläppen börjar minska och om tekniken för att fånga och lagra koldioxid kommer på plats.

Den breda uppslutningen bakom Parisavtalet signalerar att klimatutmaningen tas på allvar och att världens länder känner gemensamt ansvar för att hejda klimatförändringarna. Men det är nu det stora arbetet börjar: att göra det som krävs för att hejda klimatförändringarna – och det är bråttom. Ett gott internationellt samarbete är avgörande för att nå framsteg. De nationella åtaganden som kommunicerats är långt ifrån tillräckliga för att nå tvågradersmålet och än mindre målet på en och en halv grad.

Det kanske viktigaste verktyget för att minska utsläppen av växthusgaser inom EU är utsläppshandelssystemet (EU ETS). Systemet täcker ca 45 procent av EU:s utsläpp av växthusgaser. Inom systemet sätts ett utsläppstak, som minskas över tid. Men även om EU nådde nettonollutsläpp i morgon så skulle det inte räcka för att stoppa klimatförändringarna. EU står i dag för ca 9 procent av de globala utsläppen medan Sverige står för ca 1 promille av de globala utsläppen. Nyckeln till ett framgångsrikt klimatarbete ligger i att ställa sig frågan hur vi i Sverige och EU kan göra vårt, samtidigt som vi möjliggör för och driver på övriga världen att göra sitt. Det kanske viktigaste Sverige och EU kan bistå med i kampen mot klimatförändringarna är att visa att det går att sänka utsläppen samtidigt som man har en stark tillväxt.

På det nationella planet är det betydelsefullt att Moderaterna och sex andra riksdagspartier enats om målet att Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045. Grunden för överenskommelsen lades i Miljömålsberedningen och antogs sedan i riksdagen i juni 2017 genom det förstärkta klimatpolitiska ramverket. Överenskommelsen innebär att det finns en bred samsyn kring de klimatutmaningar vi står inför, och den skapar därmed förutsättningar för en långsiktig miljö- och klimatpolitik.

I statsbudgeten för 2019 satsade Moderaterna och Kristdemokraterna betydande medel på åtgärder som renar våra hav, sjöar och vattendrag. Vi införde ett nytt stöd för teknikneutral laddinfrastruktur – för att säkerställa att nödvändig infrastruktur finns på plats för att en omställning av fordonsflottan ska kunna ske. Klimatproblemen är

globala – då behöver klimatpolitiken bedrivas även internationellt. Moderaterna och Kristdemokraterna hänförde ytterligare 1 miljard kronor till ökat klimatbistånd. Vi ökade även klimatinvesteringarna utomlands och höjde anslaget till miljöforskning. Moderaterna tänker fortsätta bedriva en miljö- och klimatpolitik som ger så stor effekt som möjligt för varje satsad skattekrona.

Öka Sveriges ansträngningar för en effektiv klimatomställning

För Moderaterna är det en självklarhet att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle. Lika självklart är det att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att både miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förearen ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik kan växa fram. På så sätt ger våra åtgärder största möjliga resultat för miljön.

Inte minst krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Effektiva styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag är centrala. Därtill måste vi ta krafttag för att värna havsmiljön. Sverige måste också arbeta oförtröttligt på den internationella arenan för att bidra till att de globala utsläppsreduktionerna uppnås.

Regeringen har inte förmått att ta ledningen för minskade utsläpp. Snabba och dåligt förberedda skatteförändringar på exempelvis solel och biodrivmedel har i stället minskat förutsägbarheten och därmed försämrat förutsättningarna för stabila och långsiktiga villkor för aktuella branscher. Dessutom har regeringens politik dömts ut som ineffektiv av regeringens egna expertmyndigheter, som Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet. Under Alliansens tid vid makten minskade utsläppen av växthusgaser, men nu har trenden brutits och utsläppen ökar igen. Nya initiativ krävs både i Sverige och på EU-nivå för att den ekonomiska politiken och miljöomställningen ska understödja varandra. Det är akut att möta klimatförändringarna. Därför är det ytterst viktigt att våra insatser gör största möjliga skillnad. Sverige behöver kraftfulla och effektiva styrmedel för att minska klimathotet och kunna agera föredöme för världen, samtidigt som vi i EU och UNFCCC bör verka för att effektiva insatser för klimatet också görs i vår omvärld. Varje satsad klimatkrona ska göra största möjliga nytta.

Teknik för minskade utsläpp

De svenska växthusgasutsläppen kommer i huvudsak från transporter och basindustrin. De står vardera för en tredjedel av Sveriges utsläpp. Här behövs stora insatser. För att minska basindustrins utsläpp krävs betydande teknisk utveckling. Det kan exempelvis handla om att producera fossilfritt stål eller fossilfri betong. Stödet till investeringar i ny teknik ska öka. Sådana innovationer ger effekt både i Sverige och globalt. En förutsättning för grön omställning i transportsektorn är att den vilar på flera ben. El, biodrivmedel, vätgas och andra miljövänliga tekniker måste få konkurrera på likvärdiga villkor. Infrastrukturen för att ladda bilar och lastbilar ska byggas ut, och stöd till denna utbyggnad ska vara teknikneutralt. Moderaterna vill också se en snabbare omställning inom sjöfart och flyg. Eftersom Sverige är ett stort land ska skatter och regler straffa utsläpp, inte avstånd eller resande i sig.

En klimatpolitik som ger tydliga resultat

Sverige är och ska fortsätta vara ett föregångsland inom klimatpolitiken. Vi ska vara det genom ett starkt internationellt engagemang som får direkt globalt genomslag. Men vi ska också vara det genom att visa ledarskap och vara bäst. Här finns ingen motsättning. Genom internationella överenskommelser och inom EU-samarbetet kan Sverige påverka andra länder att ta sitt ansvar i kampen mot klimatförändringarna. EU:s utsläppshandel är central i unionens klimatarbete. Hur handelsavtal utformas har också stor betydelse. Under föregående mandatperiod har det blivit tydligt att verktyg behöver utvecklas för att kunna bedöma om klimatpolitiken når sina mål. Därför behövs bättre modeller för att kunna visa vilka insatser som ger mest effekt. Varje satsad klimatkrona måste göra största möjliga nytta. Också det är en fråga om ledarskap. Ska Sverige vara ett föredöme på klimatområdet handlar det om vår förmåga att driva en klok politik – som ger resultat och visar vägen. Kunniga konsumenter gör stor skillnad för miljön och klimatet genom att använda sin konsumentmakt. Information om produkters miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv behöver bli tydligare och mer tillgänglig. Ett exempel är information om fordonets totala klimat- och miljöpåverkan vid nybilsförsäljning. Offentliga upphandlingar kan skapa förutsättningar för mer klimatsmarta tjänster och produkter.

Ren natur och biologisk mångfald

Miljöförstöring måste förhindras och bekämpas. Att ta hand om vår natur och omgivning är en självklarhet. Förvaltarskapetstanken – att man vårdar det man äger till nytta för kommande generationer – är kärnan i den moderata miljöpolitiken. Sverige har miljöproblem som måste lösas. Vi ser exempelvis i Östersjön hur döda havsbottnar breder ut sig, och övergödningen skapar stora problem. Läkemedelsrester skadar fisk, och mikroplaster sprids i våra hav. Investeringar i avancerad reningsteknik i de kommunala reningsverken kan rena läkemedelsrester men även exempelvis mikroplast. För att värna den biologiska mångfalden är äganderätten central. De värdefulla marker som undantas från bruk existerar ofta som en följd av ett långsiktigt och ansvarsfullt ägande. Därför är det allvarligt att se hur äganderätten och rätten för markägare att bruka sin skog och mark har angripits under mandatperioden. Äganderätten behöver stärkas. Effektivare och utökad återvinning är bra både för ekonomin och för miljön. Avfall ska i första hand förebyggas och minskas, och därefter återanvändas eller återvinnas. Genom bl.a. modern växtförädling och bättre datummärkning kan matsvinnet minska. Samtidigt behövs god hantering av det avfall som ändå uppstår, särskilt farligt avfall som kan göra stor skada under lång tid.

Kärnkraft behövs för att rädda klimatet

Sveriges välfärd och svenska jobb är beroende av en stabil energiförsörjning. Vårt elsystem är i dag nästan helt koldioxidfritt. Det är en viktig tillgång i klimatpolitiken som ska värnas. Den svenska energipolitikens uppgift är därför att säkra el till konkurrenskraftiga priser. Elen ska finnas där när vi behöver den. Varje kraftslag har sina egna för- och nackdelar och en välavvägd mix ger en robust och hållbar energiförsörjning. Kärnkraft och vattenkraft fyller båda viktiga roller som bas- och reglerkraft i systemet, medan förnybar energi behöver fortsätta utvecklas för att nå miljömålen. Industrin och transportsektorn bör i största möjliga mån dra nytta av att vi har ren el. Samtidigt ställer ökad efterfrågan på el större krav på stabil kraftproduktion

och hög överföringskapacitet. Därför behöver bl.a. tillståndsprövningar gå snabbare. Det betyder också att alla kraftslag bör ha goda villkor för att kunna utvecklas.

I dag står kärnkraften för ca 40 procent av den svenska elproduktionen. Tillsammans med vattenkraft innebär kärnkraften att vårt elsystem har betydligt lägre klimatpåverkan än fossildrivna länder. Kärnkraften spelar alltså en central roll för svensk fossilfri elförsörjning.

I samtliga av FN:s klimatpanels huvudscenarier spelar kärnkraften en avgörande roll. För att nå de globala klimatmålen måste kärnkraften i världen öka med mellan 90 och 200 procent. Det gäller även här: Om Sverige ska klara av att möta klimatutmaningarna behövs utbyggd kärnkraft. En nylig rapport från Sweco slår fast att elbehovet kommer att öka med nära 30 procent fram till år 2045, om industrins färdplaner mot fossilfrihet ska förverkligas. Sverige måste nu ta en seriös diskussion om vilken roll kärnkraften ska spela i en klimatsmart industripolitik. Det är uppenbart att det behövs nya mål för elproduktionen fram till år 2040.

Målet i energiöverenskommelsen mellan regeringen och flera borgerliga partier måste tydligt vara ett 100 procent fossilfritt elsystem – inte att fasa ut koldioxidfri baskraft. Kärnkraftens roll behöver alltså förtydligas.

Frågan om svensk elförsörjning blir brännande när Ringhals 1 och 2 stängs ned i år och nästa år. Nedläggningen kommer enligt Svenska kraftnät att leda till ett stort antal timmar med mycket höga elpriser och många timmar med svårigheter att över huvud taget få ihop effektbalansen. Det slår mot hushållen, mot svensk basindustri och mot långsiktig svensk konkurrenskraft.

Import av el är inte ett alternativ om Sverige ska fortsätta ta vårt klimatansvar. Majoriteten av länderna vi kan importera från har inte kommit lika långt i sin omställning: Svensk fossilfri elproduktion skulle då ersättas av kolkraft eller göra oss beroende av rysk gas. Det kommer Moderaterna inte att medverka till.

Energiöverenskommelsen från 2016 lade grunden för en långsiktig energipolitik. Den fasar ut fossila bränslen, samtidigt som beskattningen av kärnkraft upphörde. Målet om 100 procent förnybart bör dock bytas mot ett mål om ett 100 procent fossilfritt elsystem. Både förnybar el och kärnkraft behövs för att nå klimatmålen. Det skulle därtill bli en viktig signal till marknaden att det finns politiskt stöd för kärnkraft långt efter 2040. Och att även energipolitiken tar klimatfrågan på allvar.

En tydligare roll för kärnkraften är en viktig del av en ny svensk klimat- och energipolitik och fler reformer behövs, däribland följande:

- Ökade anslag för kärnkraftsforskning. En stark forskningskompetens inom kärnkraftsområdet är viktig både för att Sverige ska hantera befintliga reaktorer, ha möjligheten att bygga nya och förmågan att avveckla äldre reaktorer på ett ansvarsfullt sätt. Av de 1,5 miljarder kronor som Energimyndigheten varje år avsätter till forskning går i dag inget till kärnkraft. Här behövs offensiva satsningar.
- Ökad harmonisering i EU. En harmonisering av krav och standarder är viktigt för att minska kostnaden för att etablera ny kärnkraft, men också för utbyte av komponenter för befintliga reaktorer. Sverige bör driva på en standardisering på EU-nivå.
- Se över elmarknadens utformning. I dag betalar marknaden för energi, men det finns inga incitament att tillhandahålla kvalitet eller effekt, dvs. tillräckligt med energi vid ett givet ögonblick. Ett elsystem där man betalar för dessa egenskaper skulle bli mer

robust. Planerbara kraftslag som kärnkraft skulle då få ersättning för den viktiga funktion de har i elsystemet.

- Med rätt förutsättningar kan svensk kärnkraft bidra till hållbarhet, svensk och internationell. Sverige behöver slå vakt om vår koldioxidfria energiproduktion. Målet bör vara att Sverige ska vara en exportör av koldioxidfri el – oavsett tid på dygnet eller året.

4.5 I Sverige ska hela landet hålla ihop

Sverige är ett glesbefolkat land med långa avstånd. Sverige är också ett land med stark urbanisering med stora och små städer. För att Sverige ska hålla ihop måste människor och företag ha möjligheter att växa och utvecklas, oavsett om de finns på landsbygden eller i storstäderna. I budgeten för 2019 fryste Moderaterna och Kristdemokraterna regeringens överindexering av drivmedelsskatter och föreslog ett avskaffande av flygskatten. Ett krispaket med anledning av torka och bränder till såväl lantbrukare som skogsbrukare tillfördes.

En tredjedel av Sveriges befolkning bor på landsbygden. Landsbygden är en enorm resurs som spelar en nyckelroll i samhällsbygget och behöver ha goda villkor för att kunna fortsätta bidra till en trygg livsmedelsförsörjning, en hållbar utveckling och skapandet av nya jobb. I stället för straffskatter på avstånd behöver både landsbygd och städer pålitlig infrastruktur. Kommunikationerna ska fungera, vare sig man är beroende av bilen, arbetspendlar med tåg eller behöver flyga till en annan stad.

Det ska finnas bra bostäder i hela landet. Sveriges långvariga bostadsbrist har under senare år utvecklats till en akut bostadskris. Bostadskrisen hindrar människor, särskilt unga och nyanlända, från att flytta till sin första bostad. Tillväxten hämmas när företag har svårt att anställa ny personal. Moderaterna anser att svensk bostadspolitik är i behov av ett högt reformtempo för att ytterligare sänka trösklarna att bygga och främja långsiktiga, förutsebara spelregler. Det handlar bl.a. om att minska överklagande-problematiken, reformera riksintressesystemet och strandskyddet, incitament för snabbare handläggning och bättre plan- och byggregler.

Bostäder

I en värld där tillväxten och jobbskapandet samtidigt blir alltmer koncentrerat geografiskt och globalt är en välfungerande bostadsmarknad en förutsättning för att möjligheterna ska kunna tas till vara fullt ut. Människor behöver kunna flytta dit där jobben finns, och företagen behöver kunna få tag på kompetens oavsett var den finns. Stela mark- och byggregler, en dysfunktionell hyresmarknad och skatteregler som missgynnar rörlighet hämmar i dag tillgången på bostäder och håller också tillbaka tillväxten.

På senare tid har bostadsbyggandet visserligen ökat i Sverige. Anledningen är dock inte den rödgröna regeringens förda politik, utan det beror snarare på rådande högkonjunktur, en positiv arbetskraftsutveckling och på alliansregeringens tidigare reformer. Trots detta anger 243 kommuner att de har ett underskott på bostäder, och bara tre kommuner säger sig ha ett överskott på bostäder i kommunen som helhet. Nuvarande byggtakt når heller inte upp till de 600 000 nya bostäder som enligt Boverket behövs till 2025. I de senaste prognoserna verkar också investeringarna i bostadsbyggande mattas av under 2018. Det är fortfarande osäkert vilka konsekvenserna

blir av den rödgröna regeringens förstärkta amorteringskrav som infördes den 1 mars 2018, men Boverket har sänkt prognoserna för antalet påbörjade bostäder från 56 000 till 51 000 för 2019.

Sverige är i stort behov av bostadspolitiska reformer, i synnerhet eftersom regeringen under förra mandatperioden varit mycket obenägen att genomföra de förändringar som krävs – behovet av reformer har fått stå tillbaka för en återgång till statliga subventioner, trots att dessa varken efterfrågats eller används i någon större omfattning. Sanningen är att den svenska bostadsmarknaden är dysfunktionell, varför utmaningarna är många både på kort och på lång sikt. Dels bör det befintliga beståndet nyttjas bättre, dels krävs åtgärder som ger ett ökat byggande. En seriös bostadspolitik behöver utgå från människors olika behov och önskemål samt vara transparent och strukturellt hållbar på lång sikt. Eftersom nyproduktionen årligen utgör endast 1–2 procent av det totala bostadsbeståndet krävs betydligt mer än en fortsatt hög byggtakt. Alla olika aspekter av bostadspolitiken bör tas upp för en seriös diskussion. Moderaterna vill därför nå en bred politisk överenskommelse över blockgränsen, med utgångspunkt i att systemet delvis behöver förändras i grunden. Rörligheten i det befintliga beståndet behöver öka, produktionskostnaderna behöver minska, planprocesser och överklagandeprocesser behöver bli kortare och vägarna in till det ägda boendet behöver bli fler. Flyttskatterna bör ses över i stort, och ett första steg är att se över systemet med uppskov efter försäljning av bostäder.

I synnerhet behövs reformer som möjliggör för hushåll med låga inkomster att, på ett acceptabelt avstånd från arbetsmöjligheter, finna bostad till ett åtkomligt pris eller hyresnivå. Det krävs om vi ska kunna minska riskerna för hemlöshet, främja integrationen, förbättra förutsättningarna för fler att få arbete och för att fler unga ska kunna flytta hemifrån för att studera. En välfungerande bostadspolitik är därför avgörande för ett sammanhållet Sverige. Samtidigt behöver hushållens fortfarande snabbt ökande skuldsättning motverkas för att värna finansiell stabilitet och makrostabilitet.

Infrastruktur

En god infrastruktur är en förutsättning för att Sverige och svenska företag ska kunna stå sig väl i en allt hårdare global konkurrens. Det handlar om både väg och järnväg. När människor enkelt och smidigt kan arbetspendla längre avstånd och när företag tryggt och snabbt kan frakta sina varor från norr till söder öppnar det arbetsmarknader, skapar arbetstillfällen och binder samman landet. En investering i bättre transporter är en investering i industrijobb.

Regeringens politik riskerar i flera avseenden att slå mot både industri och handel. Försenade infrastrukturinvesteringar, höjda drivmedelsskatter, dyrare energiproduktion, en införd flygskatt och hotet om en lastbilsskatt är bara några exempel. Detta slår särskilt hårt mot landsbygden, där bilen ofta är nödvändig för att ta sig till jobbet, skolan och träningen. Det är en politik som Sverige inte har råd med.

I dag står transportsektorn för en tredjedel av våra samlade klimatutsläpp. Vi har ett ansvar för att säkerställa att vi minskar utsläppen från samtliga trafikslag på ett kostnadseffektivt sätt. Det är därför allvarligt att utsläppen från vägsektorn ökade förra året och ett bevis på att regeringens symbolpolitik inte för oss i rätt riktning. Moderaterna tror inte att straffskatter som hindrar människors mobilitet är rätt väg att gå. Vi tror i stället på smarta styrmedel såsom reduktionsplikten, en fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur och på stöd till nya bränslen och ny teknik så att vi kan fortsätta

resa och frakta varor utan att skada klimatet. En fortsatt elektrifiering av våra transporter kommer även att leda till att behovet av en stabil och klimatneutral energiförsörjning ökar framöver.

Moderaterna föreslog i vårt alternativ till infrastrukturplan satsningar på runt 700 mdkr på vårt transportsystem under 2018–2029. Vi ökade resurserna till järnvägen kraftigt och satsade mer på vägunderhållet än vad den rödgröna regeringen gjorde i den nationella transportplanen. Detta eftersom Trafikverket har varnat för risken att Sverige kommer att bygga upp en underhållsskuld på vägsidan och att delar av vårt vägnät blir sämre om inte underhållet prioriteras.

I ett avlångt, glesbefolkat land som Sverige spelar flyget en extra viktig roll. Samtidigt bidrar flyget till koldioxidutsläpp vars negativa konsekvenser förstärks eftersom de sker på hög höjd. Moderaterna anser att flyget ska bära mer av sina miljökostnader, men menar att den nuvarande flygskatten inte är ett lämpligt sätt att göra det på. Flygskatter, utformade som den svenska med en fast avgift per resenär, har visat sig ha negativa samhällsekonomiska effekter och har mycket liten positiv effekt på klimatet. Det är inte flygresorna som är farliga, utan det är flygens utsläpp som vi måste minska. Det kan man göra genom att satsa på forskning för en grön omställning av flyget. Då måste styrmedlen vara smart utformade så att branschens innovationskraft inte hämmas. En stor brist med den rödgröna regeringens flygskatt är nämligen att den helt saknar miljöstyrande effekt. Moderaterna vill ställa krav på inblandning av biodrivmedel i flygbränslet, vilket skulle vara en åtgärd som på riktigt kan bidra till att minska utsläppen från flyget.

Inrikesflyget står för en mindre del av de skadliga utsläppen, det är genom effektiva styrmedel för utrikesflyget som verklig skillnad kan åstadkommas. För att uppnå det krävs dock en omförhandling av internationella överenskommelser. Moderaterna vill ta initiativ till att omförhandla de överenskommelser som styr flygsektorn för att på ett effektivt sätt komma åt klimatutsläppen.

Goda villkor för landsbygden

Hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Människor och företag över hela landet ska ges möjligheter att växa och utvecklas. Det är självklart för oss att stärka förutsättningarna för handel och företagande så att fler jobb skapas. Städerna klarar sig inte utan landsbygden. De gröna näringarna, såsom jordbruket, livsmedelsproduktionen och skogsbruket, är viktiga grundstenar för en livskraftig landsbygd.

Löfvenregeringens politik har gjort det svårare att leva i många delar av Sverige. Höjda drivmedelsskatter, ny flygskatt, minskat RUT-avdrag och förslag om en lastbilsskatt är några exempel på förslag som drabbar eller riskerar att drabba landsbygden. Dessutom ser vi hur äganderätten försämras och hur det försvårar för såväl skogs- som jordbruk. Det är fel väg framåt. För att hela Sverige ska leva behöver villkoren för människor att leva och verka på landsbygden i stället stärkas. Vår politik är bättre för landsbygden. Med den kommer företag att kunna växa och människorna som lever på landsbygden kommer att få större möjligheter att bo kvar där de trivs och har sina liv.

Hållbar jakt och viltvård

Det har aldrig funnits så mycket vilt i Sverige som i dag, och viltstammarna har vuxit kraftigt under senare år. Våra fem stora rovdjur – björn, varg, lodjur, järv och kungsörn – är i dag så pass många att de kan finnas kvar långsiktigt. Det är en positiv utveckling, som samtidigt ställer höga krav på att viltvården kan balansera olika intressen. Växande viltstammar kan också orsaka stora skador. Jägarnas insatser är av yttersta vikt för den svenska viltvården. De bidrar med allt från att rapportera vilt till att stödutfodra vintertid och att förhindra invasiva arters framfart. Det är ett gott exempel på samarbete mellan civilsamhälle och myndigheter.

Ulf Kristersson (M)

Elisabeth Svantesson (M)